

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาสังคมศึกษา ๒ รหัสวิชา ส๓๑๑๐๒

นางบุญชนก ศรีสารคาม

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนสตรีศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ เวลาเรียน 5 ชั่วโมง
เรื่อง สังคมชมพูทวีป เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า หรือสังคมสมัยของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้งวิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะสังคมของชมพูทวีปในสมัยก่อนพุทธกาลได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะของสังคมชมพูทวีปในสมัยก่อนพุทธกาลได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ลักษณะทางสังคมของผู้คนสมัยก่อนพุทธกาล เพื่อศึกษาทำความเข้าใจสังคมที่เป็นแดนเกิดของพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

สังคมก่อนพุทธกาลในชมพูทวีป เป็นสังคมที่อยู่ในลัทธิความเชื่อตามหลักของศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู เป็นสังคมแบ่งแยกชนชั้นวรรณะ

5. สาระการเรียนรู้

สังคมของชมพูทวีป

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

3. เจือ้นไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสังคมชมพูทวีป

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำ VCD หรือ DVD สารคดีที่เกี่ยวกับประเทศอินเดีย หรือเนปาล ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาลักษณะทางสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานความรู้เรื่องชมพูทวีป

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูนำแผนที่ของเอเชียใต้มาให้นักเรียนศึกษาเปรียบเทียบกับแผนที่ชมพูทวีปในสมัยพุทธกาล จากนั้นครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบ ดังนี้

- พื้นที่ของชมพูทวีปอยู่ในดินแดนประเทศใดบ้างในปัจจุบัน (ตัวอย่างคำตอบ ประเทศเนปาล และอินเดีย)

- เพราะเหตุใดสังคมในสมัยชมพูทวีปจึงแบ่งชนชั้นเป็นวรรณะทั้ง 4 และชนนอกชั้นวรรณะ (ตัวอย่างคำตอบ เพราะได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์ โดยเปรียบเทียบวรรณะทั้ง 4 ไว้ว่า กษัตริย์เกิดจากแขนของพรหม พราหมณ์เกิดจากปากของพรหม แพศย์เกิดจากขาของพรหม และศูทรเกิดจากเท้าของพรหม)

- จัณฑาล เป็นชนชั้นวรรณะใด ชีวิตในสังคมมีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นบุคคลนอกชั้นวรรณะ ไม่จัดอยู่ในวรรณะ 4 เป็นบุคคลที่เกิดจากบิดามารดาเป็นคนต่างวรรณะกัน เป็นผู้ที่ถูกดูถูกเหยียดหยามอย่างรุนแรงในสังคม ถ้าเทียบกับสมัยปัจจุบันคือ ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง ไม่มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เหลืออยู่เลย)

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปโครงสร้างทางสังคมในสมัยชมพูทวีปเป็นแผนภาพลงบนกระดานเพื่อทบทวนความรู้

ขั้นที่ 3 สรุป (เวลา 5 นาที)

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

1. สื่อการเรียนรู้

- ## 2. แหล่งการเรียนรู้

- ## 11. การวัดและประเมินผล

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

[illegible]

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องและตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องและไม่ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เอาใจใส่ ไม่มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ เวลาเรียน 5 ชั่วโมง
เรื่อง คติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า หรือสังคมสมัยของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้งวิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจศึกษาเรียนรู้ลักษณะทางความเชื่อสมัยก่อนพุทธกาล เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนความต่างสมัยก่อนพุทธกาลกับสมัยพุทธกาล (A)

4. สารสำคัญ

ความเชื่อของมนุษย์ในสมัยก่อนพุทธกาลมีพื้นฐานมาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
ลัทธิพราหมณ์ และการอนุমানของนักบวชตามลัทธิต่าง ๆ ในชมพูทวีป

5. สารการเรียนรู้

คติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด
ทุกคนได้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ มีความสำคัญเท่าเทียมกันใช้สื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่า
และเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษาคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพลัทธิทางความเชื่อต่าง ๆ ของสังคมอินเดียมาให้ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา จากนั้น
ครูถามคำถามให้นักเรียนตอบคำถามทีละคนจนครบทุกคน ดังตัวอย่าง
 - นักเรียนมีหลักความเชื่อที่เป็นของตนเองอย่างไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาคำถามที่สงสัยเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อหาคำตอบ ดังนี้

- ศาสนาพราหมณ์มีหลักความเชื่ออย่างไร และมีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคมอินเดียอย่างไร
- ความเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณของสังคมอินเดียเป็นอย่างไร
- เหตุใดในสังคมอินเดียจึงเกิดลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย เพราะอะไร

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม แล้วสรุปคำตอบออกมานำเสนออภิปรายหน้าชั้น โดยการส่งผู้แทนกลุ่มในการนำเสนอ

3. ครูสรุปคำตอบของแต่ละกลุ่มเป็นแผนภาพเพื่ออธิบายสรุปบทวนความรู้

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- ความเชื่อของมนุษย์ในสมัยก่อนพุทธกาลมีพื้นฐานมาจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ลัทธิพราหมณ์ และการอนุমানของนักบวชตามลัทธิต่าง ๆ ในชมพูทวีป

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าลัทธิความเชื่อในสมัยก่อนพุทธกาลมีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนไทยหรือไม่

6. ให้นักเรียนทำชิ้นงานที่ 1 เรื่อง สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 1 เรื่อง สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนนผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย / (เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย / (เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

[illegible]

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องและตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องและไม่ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เอาใจใส่ ไม่มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ
เรื่อง พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า หรือสังคมสมัยของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้งวิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงการตรัสรู้คุณธรรมความเป็นพระพุทธเจ้าได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักการตรัสรู้และพระคุณธรรมของความเป็นพระพุทธเจ้าได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญการศึกษาวิเคราะห์พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้สามารถฝึกตนได้อย่างสูงสุด เพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติตน (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาก่อตั้งขึ้นหลังจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และทรงตั้งพระทัยเผยแผ่คำสอนแก่สัตว์โลกโดยวิธีการสอน

5. สาระการเรียนรู้

พระพุทธเจ้าในฐานะมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุด

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

2. เงื่อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายาม และกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดู VCD หรือ DVD กำเนิดพระพุทธเจ้า จบแล้วครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และตอบคำถาม ดังนี้

- การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติพระองค์โดยวิธีการใด และมีลำดับการตรัสรู้อย่างไร
- ผลจากการตรัสรู้ทำให้พระพุทธองค์ค้นพบสิ่งใด

2. ครูสรุปคำตอบของนักเรียน เขียนอธิบายเป็นแผนภาพบนกระดาน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและสรุปหลักพระคุณธรรมของการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ที่ควรนำมาปฏิบัติตาม แล้วร่วมกันสรุปเป็นแผนภาพบนกระดาน ดังนี้

- ทรงบำเพ็ญคุณธรรมความดีอย่างต่อเนื่อง
- ทรงมีปณิธานที่มั่นคง โดยไม่ละความเพียรจนได้ตรัสรู้
- ทรงเป็นแบบอย่างในการใฝ่รู้ศึกษาวิชาการจากหลายสำนักจนรู้หายสงสัย
- ทรงเป็นผู้อุทิศตนอย่างยอดเยี่ยม จากการบำเพ็ญทุกรกิริยา
- ทรงไม่เหน็ดเหนื่อยต่อการบำเพ็ญความดีจนได้ตรัสรู้
- ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อสัตว์โลก โดยการสอนให้ปฏิบัติจนบรรลุตามพระพุทธองค์ตลอดระยะเวลา 45 พรรษา

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พระพุทธศาสนาก่อตั้งขึ้นหลังจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และทรงตั้งพระทัยเผยแผ่คำสอนแก่สัตว์โลกโดยวิธีการสอน

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- “พระพุทธเจ้าทรงเป็นครูแห่งครู” นักเรียนเข้าใจอย่างไร

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- VCD, DVD กำเนิดพระพุทธเจ้า

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย / (เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต				รวม 2	สรุป	
		1. รักษา ศาสน กษัตริย์		2. ใฝ่เรียนรู้			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		1	0	1	0			

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์	ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของศาสนา

กษัตริย์		
ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เอาใจใส่ ไม่มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
- 1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ เวลาเรียน 5 ชั่วโมง
 เรื่อง การก่อตั้งพระพุทธศาสนา วิธีการสอน และการเผยแผ่ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้า หรือสังคมสมัยของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้งวิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการดำรงรักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการก่อตั้งพระพุทธศาสนา วิธีการสอน การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกแนวพุทธจริยาในการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญ และคุณค่าในการนำแนวปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนามาใช้
ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

การก่อตั้งพระพุทธศาสนาเกิดจากการนำหลักธรรมการตรัสรู้ไปเผยแผ่ตามแนวพุทธจริยาทรงสอนโดยการปรับให้สอดคล้องกับบุคคลและสถานการณ์จนมีผู้มีศรัทธาเลื่อมใสมานับถือปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนเป็นจำนวนมาก

5. สาระการเรียนรู้

1. การก่อตั้งพระพุทธศาสนา
2. วิธีการสอน และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธจริยา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ
นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด
2. เงื่อนไขความรู้
นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของการก่อตั้ง
พระพุทธศาสนา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
- ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำดอกบัวหรือภาพดอกบัว 4 เหล่ามาให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามก่อนนำเข้าสู่บทเรียน โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

• พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบบุคคลเหมือนดอกบัว 4 เหล่าว่าอย่างไร
(ตัวอย่างคำตอบ บัว 4 เหล่า ได้แก่

1. พวกที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เมื่อได้ฟังธรรมแล้วสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว จึงเปรียบเสมือนดอกบัวที่อยู่พ้นน้ำ เมื่อพบแสงอาทิตย์ก็เบ่งบานทันที

2. พวกที่มีสติปัญญปานกลาง เมื่อฟังธรรมแล้วพิจารณาตาม และได้รับการอบรมฝึกฝน สามารถรู้และเข้าใจในเวลาอันสั้น เปรียบเสมือนดอกบัวที่อยู่ปรุมน้ำที่กำลังจะบานในวันถัดไป

3. พวกที่มีสติปัญญาน้อย เมื่อได้ฟังธรรมแล้วพิจารณาตาม และได้รับการอบรมฝึกฝนเพิ่มอยู่เสมอ มีความขยัน มีสติ ศรัทธา ในที่สุดก็สามารถรู้และเข้าใจได้ในวันหนึ่งข้างหน้า เปรียบเสมือนดอกบัวที่อยู่ใต้น้ำ ซึ่งค่อย ๆ โผล่ขึ้นเบ่งบานได้ในวันหนึ่ง

4. พวกที่ไร้สติปัญญา เมื่อได้ฟังธรรมก็ไม่เข้าใจความหมาย ขาดศรัทธา ไม่มีความเพียร เปรียบเสมือนดอกบัวที่จมอยู่กับโคลนตม ซึ่งจะตกเป็นอาหารของเต่าปลา ไม่มีโอกาสโผล่ขึ้นพ้นน้ำเพื่อเบ่งบาน)

จากนั้นครูอธิบายสรุปเพิ่มเติมว่า “ดอกบัวเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาตั้งแต่การประสูติ โดยมีดอกบัวมารองรับพระบาทขณะเสด็จออกจากครรภ์พระมารดา และทรงพิจารณาเปรียบเทียบก่อนการแสดงธรรมโปรดสัตว์”

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาการก่อตั้งพระพุทธศาสนา โดยครูให้นักเรียนตอบคำถาม ดังนี้

• การก่อตั้งพระพุทธศาสนาอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นในช่วงใด (ตัวอย่างคำตอบ พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์ช่วงที่มีพระรัตนตรัยเกิดขึ้นครบองค์ 3 คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในวันอาสาฬหบูชา หลังจากพระพุทธเจ้าแสดงธรรมโปรดพระปัญจวัคคีย์และได้บรรลุธรรมตามพระพุทธองค์ และได้ทูลขออุปสมบทในพระพุทธศาสนา)

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม ร่วมกันสรุปความรู้อภิปรายหน้าชั้นเรียนตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

- การก่อตั้งพระพุทธศาสนา
- วิธีการสอน และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธจริยา

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปแนวพุทธจริยาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

5. ให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับพุทธลีลาในการสอน แล้วสรุปเป็นแผนภาพความคิด

ขั้นที่ 3 สรุป

6. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

• การก่อตั้งพระพุทธศาสนาเกิดจากการนำหลักธรรมการตรัสรู้ไปเผยแผ่ตามแนวพุทธจริยา ทรงสอนโดยการปรับให้สอดคล้องกับบุคคลและสถานการณ์จนมีผู้มีศรัทธาเลื่อมใส นับถือปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนเป็นจำนวนมาก

7. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- คำสอนพระพุทธศาสนาสืบทอดมาถึง 2,500 กว่าปี เพราะเหตุปัจจัยใด

9. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง การก่อตั้งพระพุทธศาสนา วิธีการสอน และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 2 เรื่อง การก่อตั้งพระพุทธศาสนา วิธีการสอน และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์
ทำใบงานที่ 2	ใบงานที่ 2	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความเป็นมาของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ
เรื่อง พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์สังคมชมพูทวีปและคติความเชื่อทางศาสนาสมัยก่อนพระพุทธเจ้าหรือสังคมสมัยของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์พระพุทธเจ้าในฐานะเป็นมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุดในการตรัสรู้ การก่อตั้งวิธีการสอนและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายพุทธประวัติด้านการบริหารและแนวทางคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ใช้ชาวพุทธธำรงรักษาพระพุทธศาสนาได้ (K)

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักธรรมของนักบริหารและแนวทางการปฏิบัติเพื่อธำรงรักษาพระพุทธศาสนาได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธเจ้าทรงถึงพร้อมด้วยหลักธรรมของนักบริหาร ทรงยกธรรมเป็นใหญ่ในการปกครองพุทธบริษัท 4 มีหลักธรรมเป็นบรรทัดฐานในการดูแลพระพุทธศาสนา การศึกษาเล่าเรียนหลักธรรมจนเข้าใจและปฏิบัติธรรมได้ตามหลักคำสอน เป็นแนวทางในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงและยั่งยืน

5. สาระการเรียนรู้

- พุทธประวัติด้านการบริหาร
- แนวทางการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด

2. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของพุทธประวัติด้านการบริหารและการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2. มีวินัย

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนข้อความในรูปบัตรคำบนกระดาน ดังนี้

พระศาสดา พระโลกนาถ พระโลกเชษฐ์ พระโลกนายก พระที่มทัสสี

จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันให้ความหมายแต่ละคำและครูอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

- พระศาสดา พระผู้ทรงเป็นครูของชาวโลก
- พระโลกนาถ พระผู้เป็นที่พึ่งของชาวโลก
- พระโลกเชษฐ์ พระผู้เป็นผู้เจริญสุดของชาวโลก
- พระโลกนายก พระผู้ทรงเป็นผู้นำของชาวโลก
- พระที่มทัสสี พระผู้ทรงมีสายพระเนตรยาวไกล

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ พุทธประวัติด้านการบริหาร โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบ ดังนี้

- “ทรงถือธรรมเป็นธง ทรงถือธรรมเป็นตราชู ยกธรรมเป็นราชา” มินัยทางด้านการบริหารปกครองในพระพุทธศาสนาอย่างไร
 - ทรงมอบให้พระสงฆ์เป็นใหญ่ทางด้านการบริหารการปกครอง มีความหมายตามแนวทางประชาธิปไตยอย่างไร
 - พระธรรมวินัยจักเป็นศาสดาแทนพุทธองค์เมื่อทรงเสด็จดับขันธปรินิพพาน เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารอย่างไร
- โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม รับผิดชอบกลุ่มละ 1 คำถาม สรุปลักษณะ แล้วออกนำเสนอความรู้อภิปรายหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 5 นาที
3. จบการนำเสนองานกลุ่มครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้อธิบายเป็นแผนภาพบนกระดาน
 4. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาพุทธประวัติด้านการดำรงรักษาพระพุทธศาสนา โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์ และสรุปเป็นคำถาม ดังนี้
 - พระพุทธเจ้าทรงได้วางแนวทางการสืบทอดธำรงพระพุทธศาสนาเอาไว้อย่างไรบ้าง ทรงมอบหลักการบริหารพระสงฆ์ในการรักษาพระพุทธศาสนาโดยหลักธรรมอปริหานิยธรรมเอาไว้อย่างไร
 - พระพุทธศาสนาจะยั่งยืนได้ พุทธบริษัททั้ง 4 จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร
- ขั้นที่ 3 สรุป**
5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - พระพุทธเจ้าทรงถึงพร้อมด้วยหลักธรรมของนักบริหาร ทรงยกธรรมเป็นใหญ่ในการปกครอง พุทธบริษัท 4 มีหลักธรรมเป็นบรรทัดฐานในการดูแลพระพุทธศาสนา การศึกษาเล่าเรียนหลักธรรมจนเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักคำสอนเป็นแนวทางในการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงและยั่งยืน
 6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 3 เรื่อง พุทธประวัติด้านการบริหารและการดำรงรักษาพระพุทธศาสนา
 7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - บัตรคำ
 - ใบงานที่ 3 เรื่อง พุทธประวัติด้านการบริหารและการดำรงรักษาพระพุทธศาสนา
 - แบบทดสอบหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้
 - ห้องสมุดของโรงเรียน
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

--	--	--	--	--	--	--	--	--

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของศาสนา
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
เรื่อง ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/6 วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายทฤษฎีวิถีการที่เป็นสากล และข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลางในพระพุทธศาสนาได้ (K)

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกทฤษฎีวิถีการที่เป็นสากล และข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลางในพระพุทธศาสนาได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีหลักทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากล ได้แก่ อริยสัจ 4 และข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลาง ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ 8

5. สารการเรียนรู้

1. พระพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากล
2. พระพุทธศาสนามีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นความสำคัญของข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา สามารถคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2. เจื้อนไขความรู้อยู่

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มุ่งมั่นในการทำงาน
2. มีจิตสาธารณะ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูชูบัตรคำ คำว่า **ธรรมะ** ให้นักเรียนคิดหาความหมายตามที่นักเรียนเข้าใจ โดยการให้นักเรียนให้ความหมายทีละคน จากนั้นให้ครูอธิบายก่อนนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้

ธรรมะคือหลักความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติทั้งที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ และ นามธรรมที่จับต้องไม่ได้ ในทางพระพุทธศาสนาแบ่งธรรมะเป็น 2 ระดับ คือ ระดับโลกียธรรม คือ ธรรมของผู้ยังไม่มีหมดกิเลส และระดับโลกุตตรธรรม ธรรมขั้นสูง ได้แก่ บุคคลผู้บรรลุธรรม รู้และ เข้าใจสภาพของรูปธรรมและนามธรรมอย่างแจ่มแจ้งจนหมดอาสวะกิเลสโดยสิ้นเชิง

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูติดบัตรคำ อริยสัจ 4 บนกระดาน ครูซักถามนักเรียนโดยใช้คำถาม ดังนี้

- อริยสัจ 4 คืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง
- อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นหลักทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากลอย่างไร
จากนั้นให้ครูสรุปคำตอบของนักเรียน เขียนอธิบายเป็นแผนภาพบนกระดาน

3. ครูจัดกิจกรรมในชั้นเรียนโดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มสรุปความหมายของ อริยมรรคมีองค์ 8 (มัชฌิมาปฏิปทา) มากลุ่มละ 1 ข้อ ตามลำดับ ดังนี้

- สัมมาทิฐิ - สัมมาอาชีวะ
- สัมมาสังกัปปะ - สัมมาวายามะ
- สัมมาวาจา - สัมมาสติ
- สัมมากัมมันตะ - สัมมาสมาธิ

โดยให้แต่ละกลุ่มสรุปความรู้ความหมายของข้อธรรม แล้วส่งผู้แทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกมายืนเรียงแถวบอกความหมายสรุปนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลาง เขียนอธิบายเป็นแผนภาพบนกระดาน

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พระพุทธศาสนามีหลักทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากล ได้แก่ อริยสัจ 4 และข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลาง ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ 8

6. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- การปฏิบัติตนตามทางสายกลางช่วยให้ชีวิตประสบความสำเร็จได้เพราะอะไร

7. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 4 เรื่อง ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- บัตรคำ
- ใบงานที่ 4 เรื่อง ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่าน

		เกอณท์
--	--	--------

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย / (เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

[illegible]

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

เรื่อง การพัฒนาศรัทธาและปัญญาทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/6 วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนาได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตามหลักธรรมและพัฒนาปัญญาในทาง

พระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่ให้นุชนิยมศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา เชื่ออย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินชีวิตไปสู่เส้นทางแห่งความดีงามและถูกต้อง

5. สาระการเรียนรู้

1. การพัฒนาศรัทธา
2. การพัฒนาปัญญา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นความสำคัญของการพัฒนาศรัทธาและปัญญาในพระพุทธศาสนา สามารถคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาศรัทธาและปัญญาในพระพุทธศาสนา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มุ่งมั่นในการทำงาน
2. มีจิตสาธารณะ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสนทนากับนักเรียนโดยใช้คำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้
 - นักเรียนนับถือศาสนาใด (ตัวอย่างคำตอบ พระพุทธศาสนา)
 - การนับถือศาสนาจะต้องมีธรรมใดเป็นพื้นฐานในการนับถือศาสนา (ความศรัทธาเลื่อมใสในศาสนาที่ตนเองนับถือ)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูเขียนคำว่า ศรัทธา บนกระดานในรูปบัตรคำแล้วให้นักเรียนศึกษาความหมายศรัทธาในทางพระพุทธศาสนา โดยครูใช้คำถามให้นักเรียนวิเคราะห์ ดังนี้

- ศรัทธาในพระพุทธศาสนามีอธิบายเป็นหลักธรรมเอาไว้อย่างไร (ครูสรุปบันทึกคำตอบเขียนอธิบายเป็นแผนภาพบนกระดาน)

จากนั้นครูสุ่มตัวอย่างนักเรียนในชั้นเรียน 3-4 คน ออกมาอธิบายการพัฒนาศรัทธาของตนเองหน้าชั้นเรียน และครูอธิบายสรุปความรู้เพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำว่า ปัญญา โดยครูถามคำถาม ดังนี้

- ปัญญาในทางพระพุทธศาสนาหมายถึงปัญญาในลักษณะใด พระพุทธศาสนาแบ่งปัญญาเป็นกี่ระดับ และมีวิธีการพัฒนาปัญญาอย่างไร

เมื่อจบการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ให้ครูเขียนความหมายของปัญญา อธิบายเป็นแผนภาพบนกระดาน

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่ให้นุชนิยมศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา เชื่ออย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินชีวิตไปสู่เส้นทางแห่งความดีงามและถูกต้อง

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- การมีศรัทธาโดยที่ปราศจากปัญญาจะเกิดผลต่อนักเรียนอย่างไร
- 6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 5 เรื่อง การพัฒนาศรัทธาและปัญญาในพระพุทธศาสนา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- บัตรคำ
- ใบงานที่ 5 เรื่อง การพัฒนาศรัทธาและปัญญาในพระพุทธศาสนา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
มุ่งมั่นในการทำงาน	ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ	ไม่ตั้งใจและไม่รับผิดชอบในการทำงาน
มีจิตสาธารณะ	ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ	ไม่ช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยด้วยความไม่เต็มใจ

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

เรื่อง ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/6 วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายวิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยทั่วไปในพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักประชาธิปไตยทั่วไปในพระพุทธศาสนาได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ และทำความเข้าใจหลักประชาธิปไตยที่เป็นธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งประชาธิปไตย โดยมีพระธรรมวินัยเป็นธรรมนูญสูงสุด ให้ความเสมอภาคแก่พระสงฆ์ ไม่มีการแบ่งชนชั้นทางสังคม ยึดถือและเคารพพระธรรมวินัยตามที่มีพุทธบัญญัติไว้

5. สาระการเรียนรู้

ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาและแสดงความคิดเห็น และร่วมอภิปรายเกี่ยวกับการปกครองของสังคมไทย โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- การปกครองของไทยในปัจจุบันมีลักษณะอย่างไร
 - นักเรียนคิดว่าหลักการปกครองของไทยมีลักษณะอุปไทยตามหลักพระพุทธศาสนาหรือไม่
- โดยครูให้นักเรียนวิเคราะห์และตอบคำถามอย่างอิสระตามประสบการณ์พื้นฐานความรู้

ของตนเอง

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนศึกษาหลักประชาธิปไตยทั่วไปในพระพุทธศาสนา แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นคำตอบ ดังนี้

- หลักประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนามีลักษณะที่เป็นธรรมาธิปไตยและประชาธิปไตยอย่างไร
 - หลักประชาธิปไตยที่พระพุทธเจ้าทรงมอบความเป็นใหญ่แก่สงฆ์มีลักษณะอย่างไร
- โดยครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์แล้วสรุปคำตอบ เขียนเป็นแผนภาพอธิบายบนกระดาน

ขั้นที่ 3 สรุป

3. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งประชาธิปไตย โดยมีพระธรรมวินัยเป็นธรรมนูญสูงสุดให้ความเสมอภาคแก่พระสงฆ์ ไม่มีการแบ่งชนชั้นทางสังคม ยึดถือและเคารพพระธรรมวินัยตามที่มีพุทธบัญญัติไว้

4. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- ธรรมาธิปไตยกับประชาธิปไตยมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

[illegible]

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องและตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องและไม่ตรง ต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
มุ่งมั่นในการ ทำงาน	ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่ ทำงานด้วยความเพียร พยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่มีความ เพียรพยายามและอดทนในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการของพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
เรื่อง หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์ข้อปฏิบัติทางสายกลางในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์การพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/6 วิเคราะห์ลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายวิเคราะห์หลักของวิทยาศาสตร์กับพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักของวิทยาศาสตร์กับพระพุทธศาสนาได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาทำความเข้าใจหลักการของพุทธศาสตร์กับวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

วิทยาศาสตร์และพระพุทธศาสนาต่างมุ่งแสวงหาความจริง แต่พระพุทธศาสนาศึกษาความจริงในขอบเขตที่กว้างกว่าวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เน้นวัตถุนิยม ในขณะที่พระพุทธศาสนาให้คุณค่าความสำคัญที่เป็นนามธรรมทางด้านจิตใจ

5. สารการเรียนรู้

หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนข้อความในรูปบัตรคำ คือ
วิทยาศาสตร์ พระพุทธศาสนา

ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ศึกษา สรุปวิเคราะห์ หลักการของวิทยาศาสตร์ และหลักการของพระพุทธศาสนาอภิปรายนำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. เมื่อจบการนำเสนอของกลุ่มนักเรียน ให้ครูและนักเรียนร่วมกันเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างหลักการของพระพุทธศาสนากับหลักการของวิทยาศาสตร์ สรุปเป็นแผนภาพบนกระดาน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแผนภาพ

เปรียบเทียบความเหมือนและต่างกันระหว่างหลักการและวิธีคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนา
กับหลักวิทยาศาสตร์ลงในแผนภาพ

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- วิทยาศาสตร์และพระพุทธศาสนาต่างมุ่งแสวงหาความจริง แต่พระพุทธศาสนาศึกษาความจริงในขอบเขตที่กว้างกว่าวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เน้นวัตถุนิยม ในขณะที่พระพุทธศาสนาให้คุณค่าความเป็นนามธรรมทางด้านจิตใจ

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- คำสอนพระพุทธศาสนาเป็นหลักวิทยาศาสตร์ แต่วิทยาศาสตร์เป็นพระพุทธศาสนาได้หรือไม่

6. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- บัตรคำ
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์

สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่าน เกณฑ์
------------------------------	---------------------------------	----------------------------------

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจ เพียร พยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	ไม่ตั้งใจ เพียร พยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
มุ่งมั่นในการทำงาน	ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่ ทำงานด้วยความเพียร พยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่มีความเพียรพยายามและอดทนในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 เรื่อง การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเองและการมุ่งสู่อิสรภาพ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/8 วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพ
 ในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/9 วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/10 วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกตนไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์และสันติภาพบุคคล สังคมและโลก หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหาได้ (K)

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนก เหตุปัจจัย การประยุกต์ใช้หลักเหตุปัจจัยสัมพันธ์ในการแก้ปัญหาได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการใช้หลักการศึกษาในพระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน(A)

4. สาระสำคัญ

หลักการศึกษาพระพุทธศาสนาประกอบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา คือ การพัฒนากาย การพัฒนาศีล การพัฒนาจิต และการพัฒนาปัญญา การศึกษาในพระพุทธศาสนาสอนให้รู้หลักของเหตุปัจจัยการเกิดของสรรพสิ่งทุกอย่างมีเหตุที่เกิดและดับตามหลักของอิทัปปิจจยตา

5. สาระการเรียนรู้

1. พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา
2. การประยุกต์ใช้หลักเหตุปัจจัยสัมพันธ์ในการแก้ปัญหา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา

2. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของพระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางด้านพระพุทธศาสนา เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา การนั่งสมาธิ มาให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูถามคำถาม ดังนี้

- การแสดงพระธรรมเทศนาของพระภิกษุเกี่ยวข้องกับการศึกษาของพระพุทธศาสนาอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นการถ่ายทอดความรู้หรือการเผยแผ่หลักคำสอนให้พุทธศาสนิกชนนำไปปฏิบัติ)

- การฝึกสมาธิเกี่ยวข้องกับการศึกษาของพระพุทธศาสนาอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นการศึกษาที่เป็นไปในรูปแบบของการปฏิบัติอบรม กาย วาจา ใจให้เกิดความสงบ)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

- ความหมายของการศึกษา
- จุดเริ่มต้นของการศึกษา
- ศักยภาพของมนุษย์ที่เอื้อต่อการศึกษา
- หลักการศึกษาในพระพุทธศาสนา
- คุณลักษณะของผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามแนวพุทธ

3. ครูให้นักเรียนศึกษาความหมายของ ปฏิจจนูปบาทหรืออิทัปปัจจยตา โดยครูถามคำถาม ดังนี้

- ปฏิจจนูปบาท หรืออิทัปปัจจยตา หมายถึงอะไร (ครูให้นักเรียนตอบคำถามตามพื้นฐานความรู้ที่เป็นประสบการณ์ของตนเอง) จากนั้นให้ครูสรุปความหมายของปฏิจจนูปบาท ดังนี้

จากพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ของท่านเจ้าคุณธรรมปิฎก

อิทัปปัจจยตา หมายถึง “ภาวะที่มีอันนี้ ๆ เป็นปัจจัย” ความเป็นไปตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย กระบวนธรรมแห่งเหตุปัจจัย กฎที่ว่า “เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น ; เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้ก็ดับ” เป็นอีกชื่อหนึ่งของหลัก

ปฏิจจนูปบาท

4. ครูให้นักเรียนศึกษาการประยุกต์ใช้หลักเหตุปัจจัยสัมพันธ์ในการแก้ปัญหา โดยครูนำตัวอย่างสถานการณ์ 2 ตัวอย่างมาให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ โดยการใช้อยุทธวิธี 4 ดังตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ 1

สมชายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ตั้งใจเอาไว้ว่าจะสอบเอนทรานซ์เข้าเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ให้ได้ ดังนั้นจึงตั้งใจเรียนโดยยึดหลักโยนิโสมนสิการ

และอริยสัจ 4 ในการเรียน เมื่อเกิดปัญหาไม่เข้าใจก็ค้นหาคำตอบอย่างมีหลักการ และตรึงตรองคำตอบนั้นด้วยเหตุผล ดังนั้นเมื่อสอบเอนทรานซ์เขาจึงสอบเข้าคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้ตั้งใจหวัง

สถานการณ์ที่ 2

ดวงดาวเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง เติมนี้นดวงดาวซึ่เกียจเรียนวิชาฟิสิกส์มาก ทำให้ผลการสอบเก็บคะแนนแต่ละครั้งได้คะแนนน้อยกว่าทุกคน ดวงดาวรู้สึกแย่มากจึงคิดหาวิธีแก้ไขเพื่อให้ตนเองสอบได้คะแนนดีขึ้น จึงคิดทบทวนพฤติกรรมการณ์การเรียนของตน และรู้ว่าสาเหตุของการได้คะแนนน้อยคือการซึ่เกียจ และไม่ตั้งใจเรียน เมื่อรู้ดังนั้นแล้ว ดวงดาวจึงแก้ไขโดยตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำให้ผลการสอบครั้งต่อมาทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

โดยครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ แล้วสรุปความรู้่ออกนำเสนออภิปรายหน้าชั้นเรียน และครูอธิบายสรุปความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักการศึกษาพระพุทธศาสนาประกอบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา คือ การพัฒนากาย การพัฒนาศีล การพัฒนาจิต และการพัฒนาปัญญา การศึกษาในพระพุทธศาสนาสอนให้รู้หลักของเหตุปัจจัยการเกิดของสรรพสิ่งทุกอย่างอย่างมีเหตุที่เกิดและดับตามหลักของอิทัปปิจจยตา

6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 7 เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ภาพกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา
- ใบงานที่ 7 เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลัก ของศาสนา
มุ่งมั่นในการ ทำงาน	ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่ ทำงานด้วยความเพียร พยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ไม่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ไม่มีความ เพียรพยายามและอดทนในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เรื่อง พระพุทธศาสนามุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/8 วิเคราะห์การฝึกฝนและพัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/9 วิเคราะห์พระพุทธศาสนาว่าเป็นศาสตร์แห่งการศึกษาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยกับวิธีการแก้ปัญหา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ส 1.1 ม.4-6/10 วิเคราะห์พระพุทธศาสนาในการฝึกตนไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์และสันติภาพบุคคล สังคมและโลก หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ เป้าหมายการเสด็จอุบัติของพระพุทธเจ้า การเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการสังคายนาได้ (K)

2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักคำสอนที่มุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลกของพระพุทธศาสนาได้ (P)

3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งความสุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลกอย่างแท้จริง

5. สาระการเรียนรู้

พระพุทธศาสนามุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีวินัย

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครุฑนำพระพุทธรูปที่แสดงถึงพระพุทธศาสนา มุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก 3 เป้าหมายหลักให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ โดยครูตั้งคำถาม ดังนี้

1. เป้าหมายการเสด็จอุบัติของพระพุทธเจ้า

“ภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอกเมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มาก เพื่อสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย บุคคลผู้เป็นเอกคือใคร คือ พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า บุคคลผู้เป็นเอกนี้แล เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดขึ้นเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มาก เพื่อสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อสุขแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย”

- การเสด็จอุบัติของพระพุทธเจ้าส่งผลต่อบุคคล สังคมและโลกอย่างไร
- การปฏิบัติเช่นไรของพระพุทธเจ้าที่ทรงมุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก

2. เป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

“ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์แก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและสุขแก่หยาตตและมนุษย์ อย่าไปโดยทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรม มีความงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์ครบถ้วน สัตว์ทั้งหลายที่มีกิเลสเบาบางก็ยังมีอยู่ สัตว์เหล่านั้นจะเสื่อมไป (จากมรรคผล) เพราะไม่ได้ฟังธรรม ผู้รู้ธรรมจักต้องอยู่ ภิกษุทั้งหลาย แม้เราเองก็จะไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อแสดงธรรม”

- การประกาศหรือเผยแผ่พระพุทธศาสนาทำให้บุคคล สังคมและโลกได้ประโยชน์และเกิดสันติภาพอย่างไร
- เหตุผลใดที่สนับสนุนว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งประโยชน์และสันติภาพแก่บุคคล สังคม และโลก

3. เป้าหมายในการทำสังคายนา

“...ธรรมทั้งหลายเราแสดงไว้เพื่อความรู้อย่าง บริษัททั้งหมดนั้นแหละพึงพร้อมเพรียงกัน ประชุมสอบทานอรรถกัฏฐกถา พยัญชนะกับพยัญชนะแล้วถึงสังคายนา กัน ไม่พึงวิวาทกัน เพื่อให้พรหมจรรย์นี้คงอยู่ได้นานดำรงอยู่ได้นาน ข้อนั้นพึงเป็นไปเพื่อเกื้อกูลแก่คนหมู่มาก เพื่อสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย”

จากพุทธพจน์ที่นำมาแสดงแต่เพียงสังเขปนี้ มีความชัดเจนเพียงพอที่จะอธิบายให้เห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งความสุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลก อย่างยิ่งยวดอย่างไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มวิเคราะห์ 3 เป้าหมายตัวอย่างข้อที่ 1 ออกนำเสนอสรุปความรู้หน้าชั้นเรียน โดยการตอบคำถามที่กำหนดไว้ในข้างต้น

3. จบการนำเสนอวิเคราะห์สรุปของทั้ง 3 กลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เป็นแผนภาพ

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งความสุขและสันติภาพแก่บุคคล สังคมและโลกอย่างแท้จริง

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- สังคมไทยเป็นเมืองพุทธ แต่มีเหตุการณ์วุ่นวายทางการเมืองอยู่เสมอเพราะสาเหตุใด

6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 8 เรื่อง ความไม่ประมาท มุ่งประโยชน์และสันติภาพความหลัก

พระพุทธศาสนา

7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- พระพุทธดำรัส
- ใบงานที่ 8 เรื่อง ความไม่ประมาท มุ่งประโยชน์และสันติภาพความหลักพระพุทธศาสนา
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/11 วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนก ความหมาย หลักธรรมของพระพุทธศาสนา และแนวทางปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน(A)

4. สาระสำคัญ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการดำเนินชีวิต โดยการเรียนรู้จักนำทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมาบูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยลง

5. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. แนวทางปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจพอเพียง

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

นักเรียนสามารถใช้สื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน

2. ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นเห็นความจำเป็นของแนวทางปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจพอเพียง

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางของระบบเศรษฐกิจพอเพียงได้ นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

4. เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจพอเพียง

5. เงื่อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. อยู่อย่างพอเพียง

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพโครงสร้างแผนภาพเศรษฐกิจพอเพียงมาติดที่บนกระดานให้นักเรียนร่วมกันศึกษา โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ สรุปความหมายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
 - เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร และมีหลักการอย่างไร จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเป็นคำตอบ ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงส่งคนนั้น ๆ ได้ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน

กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียน แบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม เพื่อวิเคราะห์นำเสนอหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับแนวเศรษฐกิจพอเพียง สรุปนำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มัตตัญญูตา

กลุ่มที่ 2 สันตุฏฐี ประมาัง ะนัง

กลุ่มที่ 3 อัตตาหิ อัตตะโน นาโถ

กลุ่มที่ 4 มัชฌิมาปฏิปทา

กลุ่มที่ 5 อัมมัญญูตา, อัตถัญญูตา

จบการนำเสนอ ครูอธิบายสรุปเพิ่มเติม

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ แนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการดำเนินชีวิต โดยการใช้หลักปรัชญาที่มียุทธศาสตร์มาบูรณาการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยลง

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจได้อย่างไร

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- . ภาพโครงสร้างแผนภาพเศรษฐกิจพอเพียง

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักษา ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลัก ของศาสนา
อยู่อย่าง พอเพียง	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี	ไม่ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่าง ประหยัด คุ่มค่า และไม่เก็บรักษา

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ
ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ
สุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/11 วิเคราะห์พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกความหมาย ที่มา และลักษณะทั่วไปของการพัฒนาแบบยั่งยืนได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในการนำหลักธรรมมาใช้เพื่อนำมาพัฒนาตน บุคคล และสังคมให้เกิดความยั่งยืน (A)

4. สาระสำคัญ

การพัฒนาแบบยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกในอนาคต

5. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของการพัฒนา
2. ที่มาของการพัฒนาแบบยั่งยืน
3. ความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืน
4. ลักษณะทั่วไปของการพัฒนาแบบยั่งยืน

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ
นักเรียนสามารถใช้สื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน
2. ความมีเหตุผล
นักเรียนเห็นเห็นความจำเป็นของการพัฒนาแบบยั่งยืน
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
4. เงื่อนไขความรู้
นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาแบบยั่งยืน
5. เงื่อนไขคุณธรรม
นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. อยู่อย่างพอเพียง

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของพระพุทธศาสนาในการพัฒนาสังคม โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- ปัจจุบันพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคมอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ช่วยขัดเกลาพัฒนาจิตใจของสังคมให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ที่ท้อแท้และสิ้นหวังในชีวิต)
- สังคมปัจจุบันมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี แต่ผู้คนยังเห็นแก่ตัวมากขึ้น เพราะสาเหตุใด (ตัวอย่างคำตอบ ระบบคุณค่าความเชื่อที่ยังอยู่กับจริยธรรมถูกกลดทอนลงโดยผู้คนพึงเพื่อนิยมบูชาวัตถุนำให้สังคมเกิดการเห็นแก่ตัว)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันบอกข้อปัญหาที่สังคมกำลังประสบเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจของสังคมยุคปัจจุบันว่ามีอะไรบ้าง โดยครูเขียนคำบอกเล่าของนักเรียนเป็นแผนภาพบนกระดาน

3. ให้นักเรียนศึกษาความหมายของการพัฒนาแบบยั่งยืนและลักษณะทั่วไปของการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์เพื่อสรุปคำตอบ โดยแบ่งกลุ่มนำเสนอกลุ่มละ 1 คำถาม โดยการจับสลาก ดังนี้

- การพัฒนาแบบยั่งยืนหมายถึงอย่างไร
- การพัฒนาอย่างใดจึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน
- หลักเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้สังคมมีการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนอย่างไร

เมื่อจบการวิเคราะห์และสรุปคำตอบของนักเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้บันทึก

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การพัฒนาแบบยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกในอนาคต
- 5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
- การพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่อาจบ่งชี้ความยั่งยืนได้ เพราะสาเหตุใด

6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 9 เรื่อง นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาแบบยั่งยืน

7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 9 เรื่อง นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

และการพัฒนาแบบยั่งยืน

- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
ใฝ่เรียนรู้	แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนด้วยการ เลือกใช้สื่อที่เหมาะสม	ไม่พยายามแสวงหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
อยู่อย่าง พอเพียง	ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษา ดูแลอย่างดี	ไม่ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่าง ประหยัด คุ่มค่า และไม่เก็บ รักษา

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พระพุทธศาสนากับการศึกษา การเมืองและสันติภาพ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/12 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมืองและหลักธรรมที่สร้างสันติภาพในทางพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมืองและหลักธรรมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการสร้างสันติภาพได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมเพื่อสร้างสันติภาพในสังคม (A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางด้านการเมืองการปกครองของพระพุทธศาสนา เป็นหลักของธรรมาธิปไตย มุ่งความจริง ความถูกต้องเป็นใหญ่ รวมทั้งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอนให้ทุกคนชั้นทุกเชื้อชาติรักในสันติภาพ

5. สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมือง
2. หลักธรรมที่สร้างความสันติภาพแก่สังคม ประเทศและโลก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนบัตรคำ อัตตาธิปไตย โลกาธิปไตย ธรรมาธิปไตย

ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์ ดังนี้

- การเมืองการปกครองแบบอัตตาธิปไตยมีผลดี - ผลเสีย อย่างไร
- การเมืองการปกครองแบบโลกาธิปไตยมีผลดี - ผลเสีย อย่างไร
- การเมืองการปกครองแบบธรรมาธิปไตยมีผลดี - ผลเสีย อย่างไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาหลักอปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักการปกครองคนหมู่มาก

ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์และสรุปความรู้ว่าหลักธรรมที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาสร้างสันติภาพแก่สังคม ประเทศ และโลกอย่างไร ออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 5 นาที ตามหัวข้อ ดังนี้

- หลักสาราณียธรรม : ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความปรารถนาดีต่อกัน
- หลักสังคหวัตถุ 4 : ธรรมที่เป็นที่ยึดเหนี่ยว สร้างความสามัคคี
- หลักพรหมวิหาร 4 : ธรรมที่ประเสริฐบริสุทธิ์แห่งใจ
- หลักทศพิธราชธรรม : ธรรมของผู้ปกครอง
- หลักจักรวรรดิวัตร : ธรรมที่เป็นหน้าที่ของนักปกครองผู้ยิ่งใหญ่

4. ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม ดังนี้

- การรู้จักการเมตตากันทางกาย วาจา ใจ แบ่งปันช่วยเหลือ มีความประพฤติดีเสมอกัน และมีความสามัคคีเห็นพร้อมไปในทิศทางเดียวกันเป็นข้อปฏิบัติของหลักธรรมใด (สาราณียธรรม)
- หลักธรรมใดที่สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมและมีหลักปฏิบัติอย่างไร (หลักสังคหวัตถุ 4 คือ การให้ วาจาอ่อนหวาน ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และเป็นบุคคลปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย)
- “เมตตาธรรมคำจูนโลก” เป็นความหมายของหลักธรรมใด (พรหมวิหาร 4)

- พระมหากษัตริย์ไทยทรงใช้หลักธรรมใดปกครองบ้านเมืองอย่างสงบสุขตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน (ทศพิธราชธรรม)
- หลักธรรมจักรวรรดิวัตร หมายถึง หลักธรรมสำหรับผู้ใด และปฏิบัติอย่างไร (เป็นหลักธรรมเนียมการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจของพระเจ้าจักรพรรดิ หรือของพระราชอาผู้มีอำนาจมาก โดยการยึดหลักธรรมาธิปไตยปกครองแผ่นดิน)
- การสงเคราะห์ประชาชน ด้วยการส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมคนดี ประสานรวมใจประชาชน มีวาจาที่สร้างประโยชน์ เป็นความหมายของหลักธรรมใด (ราชสังคหวัตถุ 4)

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - หลักธรรมทางด้านการเมืองการปกครองของพระพุทธศาสนา เป็นหลักของธรรมาธิปไตย มุ่งความจริง ความถูกต้องเป็นใหญ่ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอนให้ทุกคนขึ้นเชื้อชาติรักในสันติภาพ
5. นักเรียนทำใบงานที่ 10 เรื่อง การศึกษา การเมือง และสันติภาพตามหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา
6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - บัตรคำ
 - ใบงานที่ 10 เรื่อง การศึกษา การเมือง และสันติภาพตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
 - แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5
2. แหล่งการเรียนรู้
 - ห้องสมุดของโรงเรียน
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์

สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์
------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
มุ่งมั่นใน การทำงาน	ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ไม่ได้ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 พระพุทธศาสนากับการศึกษา การเมืองและสันติภาพ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/12 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมืองและหลักธรรมที่สร้างสันติภาพในทางพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมืองและหลักธรรมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในการสร้างสันติภาพได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมเพื่อสร้างสันติภาพในสังคม (A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรมทางด้านการเมืองการปกครองของพระพุทธศาสนา เป็นหลักของธรรมาธิปไตย มุ่งความจริง ความถูกต้องเป็นใหญ่ รวมทั้งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอนให้ทุกคนชั้นทุกเชื้อชาติรักในสันติภาพ

5. สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการเมือง
2. หลักธรรมที่สร้างความสันติภาพแก่สังคม ประเทศและโลก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนบัตรคำ อัตตาทิปไตย โลกาธิปไตย ธรรมาธิปไตย
ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์ ดังนี้
 - การเมืองการปกครองแบบอัตตาทิปไตยมีผลดี - ผลเสีย อย่างไร
 - การเมืองการปกครองแบบโลกาธิปไตยมีผลดี - ผลเสีย อย่างไร
 - การเมืองการปกครองแบบธรรมาธิปไตยมีผลดี - ผลเสีย อย่างไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนร่วมกันศึกษาหลักอภิธานิธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักการปกครองคนหมู่มากตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์และสรุปความรู้ว่าหลักธรรมที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาสร้างสันติภาพแก่สังคม ประเทศ และโลกอย่างไร ออกนำเสนอหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 5 นาที ตามหัวข้อ ดังนี้

- หลักสาราณียธรรม : ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความปรารถนาดีต่อกัน
- หลักสังคหวัตถุ 4 : ธรรมที่เป็นที่ยึดเหนี่ยว สร้างความสามัคคี
- หลักพรหมวิหาร 4 : ธรรมที่ประเสริฐบริสุทธิ์แห่งใจ
- หลักทศพิธราชธรรม : ธรรมของผู้ปกครอง
- หลักจักรวรรดิวัตร : ธรรมที่เป็นหน้าที่ของนักปกครองผู้ยิ่งใหญ่

4. ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม ดังนี้

- การรู้จักการเมตตากันทางกาย วาจา ใจ แบ่งปันช่วยเหลือ มีความประพฤติดีเสมอกัน และมีความสามัคคีเห็นพร้อมไปในทิศทางเดียวกันเป็นข้อปฏิบัติของหลักธรรมใด (สาราณียธรรม)
- หลักธรรมใดที่สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมและมีหลักปฏิบัติอย่างไร (หลักสังคหวัตถุ 4 คือ การให้ วาจาอ่อนหวาน ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และเป็นบุคคลปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย)
- “เมตตาธรรมค้ำจุนโลก” เป็นความหมายของหลักธรรมใด (พรหมวิหาร 4)
- พระมหากษัตริย์ไทยทรงใช้หลักธรรมใดปกครองบ้านเมืองอย่างสงบสุขตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน (ทศพิธราชธรรม)
- หลักธรรมจักรวรรดิวัตร หมายถึง หลักธรรมสำหรับผู้ใด และปฏิบัติอย่างไร (เป็นหลักธรรมเนียมการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจของพระเจ้าจักรพรรดิ หรือของพระราชามีอำนาจมาก โดยการยึดหลักธรรมาธิปไตยปกครองแผ่นดิน)
- การสงเคราะห์ประชาชน ด้วยการส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมคนดี ประสานรวมใจประชาชน มีวาจาที่สร้างประโยชน์ เป็นความหมายของหลักธรรมใด (ราชสังคหวัตถุ 4)

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักธรรมทางด้านการเมืองการปกครองของพระพุทธศาสนา เป็นหลักของธรรมาธิปไตย มุ่งความจริง ความถูกต้องเป็นใหญ่ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสอนให้ทุกคนขึ้นเชื่อชาติรักในสันติภาพ
5. นักเรียนทำใบงานที่ 10 เรื่อง การศึกษา การเมือง และสันติภาพตามหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา

6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- บัตรคำ
- ใบงานที่ 10 เรื่อง การศึกษา การเมือง และสันติภาพตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
มุ่งมั่นใน การทำงาน	ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ไม่ได้ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

เรื่อง พระรัตนตรัย, อริยสัจ 4 : ทุกข์

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/13 วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/16 เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาท การดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย คุณค่าของพระรัตนตรัย และวิเคราะห์อริยสัจ 4 : ทุกข์ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกความหมาย คุณค่าของพระรัตนตรัย และวิเคราะห์อริยสัจ 4 : ทุกข์ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและเคารพในพระรัตนตรัย และนำหลักธรรมอริยสัจ 4 ไปใช้ในการดำเนินชีวิต (A)

4. สาระสำคัญ

พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งสูงสุดของพุทธศาสนิกชน อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่สอนให้มนุษย์เข้าใจทุกข์ และปฏิบัติตนเพื่อดับทุกข์

5. สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย และคุณค่าพระรัตนตรัย
2. อริยสัจ 4 : ทุกข์

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพที่แทนความหมายพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม สรุปความหมาย คุณค่า ดังนี้

- พระพุทธรูปมีความหมายและคุณค่าอย่างไรต่อพระพุทธศาสนา
- พระธรรมมีความหมายและคุณค่าอย่างไรต่อพระพุทธศาสนา
- พระสงฆ์มีความหมายและคุณค่าอย่างไรต่อพระพุทธศาสนา

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาอริยสัจ 4 ในหัวข้อหมวดธรรมเรื่องทุกข์ โดยครูเขียนหัวข้อธรรมที่เป็นเรื่องทุกข์บนกระดานให้นักเรียนสืบค้นความรู้ บันทึกนำเสนอครู

3. ให้ครูสุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 3 คน ออกมานำเสนอความรู้คนละ 1 หัวข้อตามพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ของตนเอง โดยไม่มีการตัดสินว่าผิดหรือถูก จากนั้นครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยการตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม ดังนี้

- ขั้นที่ 5 หมายถึง ส่วนใดของชีวิตมนุษย์ (ตัวอย่างคำตอบ ขั้นที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มองเห็นเป็นรูปธรรม คือ ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เป็นร่างกาย และนามธรรมส่วนที่จับต้องไม่ได้ คือ ความรู้สึก ความจำ ความคิด และการรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ)
 - โลกธรรม 8 หมายถึงอะไร และทำให้มนุษย์เป็นสุขทุกข์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นสิ่งที่ปรารถนาและไม่น่าปรารถนา จับเป็นคู่ ๆ ได้ 4 คู่ คือ มีลาภ เสื่อมลาภ, มียศ เสื่อมยศ, สรรเสริญ นินทา, และสุข ทุกข์ เป็นของคู่กันของโลกมนุษย์)
 - จิตกับเจตสิก หมายถึงอะไร แตกต่างกันอย่างใด (ตัวอย่างคำตอบ จิตเป็นธรรมชาติที่รู้อารมณ์ เจตสิกเป็นสิ่งที่เกิดประกอบกับจิต คือ เปรียบเทียบจิตเสมือนน้ำใส ๆ ในแก้วน้ำ เจตสิก เสมือนสีที่หยดลงในน้ำ หยดสีใดลงไปน้ำก็กลายเป็นสีนั้น ธรรมชาติของจิตจะใสเหมือนน้ำ ส่วนที่ทำให้จิตขุ่นมัว เรียกว่า เจตสิก)
4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ทุกข์ในอริยสัจ 4 ขั้นที่ 5 โลกธรรม 8 และจิต เจตสิก เป็น

แผนภาพบนกระดาน

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งสูงสุดของพุทธศาสนิกชน อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่สอนให้มนุษย์เข้าใจทุกข์ และปฏิบัติตนเพื่อดับทุกข์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ภาพพระรัตนตรัย

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
มุ่งมั่นใน การทำงาน	ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	ไม่ได้ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
เรื่อง อริยสัจ 4 : สมุทัย และนิโรธ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/13 วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/16 เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาท การดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายและวิเคราะห์ อริยสัจ 4 : สมุทัย และนิโรธได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกและวิเคราะห์หลักธรรมอริยสัจ 4 : สมุทัย และนิโรธได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการนำหลักธรรมอริยสัจ 4 มาปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิต

(A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรมอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่สอนให้มนุษย์รู้จักทุกข์ ที่เกิดแห่งทุกข์ ความดับแห่งทุกข์ และข้อปฏิบัติเพื่อให้ถึงซึ่งความดับแห่งทุกข์

5. สาระการเรียนรู้

อริยสัจ 4 : สมุทัย และนิโรธ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นเห็นความสำคัญของอริยสัจ 4 สามารถคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าของจิตอาสาได้อย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพจากหนังสือพิมพ์รายวันมาให้นักเรียนดูเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม แล้วถามว่า คนที่ถูกตำรวจจับกุมเขากำลังรู้สึกอย่างไร เป็นเพราะสาเหตุใด เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง สมุทัย ในอริยสัจ 4

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูเขียนหัวข้อธรรม เหตุแห่งทุกข์ (สมุทัย) บนกระดานเพื่อให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ดังนี้
 - หลักกรรม
 - วิตก 3
 - มิจฉาวณิชา 5
 - นิวรรณ 5
 - อุปาทาน 4
3. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนร่วมกันสืบค้นความรู้ วิเคราะห์ สรุปความรู้ นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยสรุปข้อมูลลงในแผนภาพ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกรรม
 - แนวทางการนำหลักธรรมไปปฏิบัติ
 - ผลที่เกิดจากการปฏิบัติ
4. นักเรียนศึกษา อริยสัจ 4 หัวข้อธรรมนิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลु) โดยครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และตอบคำถาม ดังนี้
 - การเจริญภาวนา เพื่อดับทุกข์ตามหลักพระพุทธศาสนา มีการสอนวิธีปฏิบัติเอาไว้อย่างไร

- คำว่า วิมุตติ ความหลุดพ้นตามความหมายทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การหลุดพ้นในลักษณะใด
- นิพพาน เป็นสภาวะธรรมในลักษณะใด ผู้ที่จะบรรลุนิพพานจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักธรรมอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่สอนให้มนุษย์รู้จักทุกข์ ที่เกิดแห่งทุกข์ ความดับแห่งทุกข์ และข้อปฏิบัติเพื่อให้ถึงซึ่งความดับแห่งทุกข์

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ภาพถ่ายอาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์รายวัน

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
 เรื่อง อริยสัจ 4 : มรรค เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/13 วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/16 เชื้อมันต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์หลักธรรมอริยสัจ 4 หัวข้อมรรค หนทางดับทุกข์ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกหลักธรรมอริยสัจ 4 หัวข้อมรรค หนทางดับทุกข์ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการนำหลักธรรมอริยสัจ 4 เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต (A)

4. สาระสำคัญ

มรรค ในอริยสัจ 4 เป็นหนทาง หรือปฏิบัติทา เพื่อดำเนินไปสู่หนทางดับทุกข์

5. สาระการเรียนรู้

อริยสัจ 4 : มรรค

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามมรรค ในอริยสัจ 4 ได้ นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถ ของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนคำว่า มรรค ให้นักเรียนบอกความหมายและบทพจนมรรคมอองค์ 8 องค์ธรรม
แห่งการดำเนินไปสู่การตรัสรู้ ว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 9 กลุ่ม ตามหัวข้อของหลักธรรม แล้วร่วมกันวิเคราะห์และสรุปความรู้ เพื่อนำเสนอเพื่อน ๆ หน้าชั้นเรียน ครูให้นักเรียนจับสลากหัวข้อธรรม โดยครูให้นักเรียนสรุปความรู้ตามหัวข้อธรรมกลุ่มละไม่เกิน 3 นาที ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 พระสัทธรรม 3
- กลุ่มที่ 2 วุฒิธรรม 4
- กลุ่มที่ 3 พละ 5
- กลุ่มที่ 4 อุบาสกธรรม 5
- กลุ่มที่ 5 ปาปนิกรรม 3
- กลุ่มที่ 6 ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกธรรม 4
- กลุ่มที่ 7 โภคอาทิส 5
- กลุ่มที่ 8 อริยวัฑฒ 5
- กลุ่มที่ 9 วิปัสสนาญาณ 9
- กลุ่มที่ 10 มงคล 38

ส่วนหัวข้อธรรม อปริหานิยธรรม 7 สาราณียธรรม 6 อธิปไตย 3 และทศพิธราชธรรม 10 ให้ครูอธิบายสรุปเพิ่มเติมเพราะได้ศึกษามาแล้วในหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมา

3. เมื่อจบการนำเสนอทุกกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้หลักธรรม โดยใช้เอกสารแผนภาพประกอบ

ขั้นที่ 3 สรุป

- 4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - มรรคในอริยสัจ 4 เป็นหนทาง หรือปฏิบัติ เพื่อดำเนินไปสู่ทางการดับทุกข์
- 5. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 11 เรื่อง หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- 1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - เอกสารแผนภาพ
 - ใบงานที่ 11 เรื่อง หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4
- 2. แหล่งการเรียนรู้
 - ห้องสมุดของโรงเรียน
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 20

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เวลาเรียน 4 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/13 วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/16 เชื่อมมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้จากพุทธศาสนสุภาษิตได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ จำแนกการนำพุทธศาสนสุภาษิตไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

พุทธศาสนสุภาษิต เป็นคำสุภาษิตทางพระพุทธศาสนา เป็นข้อความที่มีลักษณะสั้น ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้ง แฝงข้อคิด คติสอนใจให้ประพฤติปฏิบัติตาม

5. สาระการเรียนรู้

พุทธศาสนสุภาษิต

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับพุทธศาสนสุภาษิตที่นักเรียนเคยได้ยิน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนเคยได้ยินพุทธศาสนสุภาษิตหรือไม่
- นักเรียนเคยได้ยินได้ฟังจากที่ใด
- พุทธศาสนสุภาษิตที่นักเรียนคุ้นเคยและจำได้มีอะไรบ้าง (ให้นักเรียนตอบตามพื้นฐานประสบการณ์ของตนเอง)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง พุทธศาสนสุภาษิตและศัพท์ทางพระพุทธศาสนาที่ควรทราบ โดยครูเขียนหรือติดแถบประโยคพุทธศาสนสุภาษิตบนกระดาน

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 12 กลุ่ม จับสลากพุทธศาสนสุภาษิต ศึกษา สรุปความรู้และการนำพุทธศาสนสุภาษิตไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 3 นาที จบแล้วให้ครูอธิบายสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พุทธศาสนสุภาษิต เป็นคำสุภาษิตทางพระพุทธศาสนา เป็นข้อความที่มีลักษณะสั้น ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้ง แฝงข้อคิด คติสอนใจให้ประพจน์ปฏิบัติตาม

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- พุทธศาสนสุภาษิตกับสุภาษิต เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประกอบการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- แอปพลิเคชันพุทธศาสนสุภาษิต
- แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่ เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ สามารถ	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

สื่อประกอบการเรียนรู้

จิตต์ หน่อ สุกขาวห่ : จิตที่ฝึกดีแล้ว นำสุขมาให้

น อัจฉา จั ปณิตตา ทสฺสยณฺติ :
บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขึ้น ๆ ลง ๆ

นตฺถิ โลเก อนินฺทิตฺโต :
คนที่ไม่ถูกนินทา ไม่มีในโลก

โกธํ ฆตฺวา สุขํ เสติ :
ฆ่าความโกรธได้ ย่อมอยู่เป็นสุข

ปฏฺวิรูปการี ฐรฺวา อญฺญาตา วินฺทเต ธนํ :
คนขยันเอาการเอางาน กระทำเหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้

วายเมเถว ปุริโส ยาว อตฺถสฺสนิปฺพา :
เกิดเป็นคนควรพยายามจนกว่าจะประสบความสำเร็จ

สนฺตุภฺมฺมํ ปรมํ ธนํ :

ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

อณาทานํ ทุกฺขํ โลกํ :
การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก

ราชา มุขํ มนุสฺसानํ :
พระราชาเป็นประมุขของประชาชน

สติ โลกสฺมิ ชาคโร : สติเป็นเครื่องตื่นในโลก
นตฺถิ สุนฺติปริ สฺสุขํ : สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี
นิพพานํ ปรมํ สุขํ : นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 21

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102	กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 พุทธสาวก พุทธสาวิกา พุทธศาสนิกชนและชาดก	เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง พุทธสาวก พุทธสาวิกา พุทธศาสนิกชน	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/14 วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายและวิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาและพุทธศาสนิกชนตัวอย่างได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพุทธสาวกพุทธสาวิกาและพุทธศาสนิกชนตัวอย่างได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการนำแบบอย่างคุณธรรมของพุทธสาวกพุทธสาวิกาและพุทธศาสนิกชนตัวอย่างไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สารสำคัญ

ประวัติของพุทธสาวก พุทธสาวิกาและพุทธศาสนิกชนเป็นแบบอย่างที่ดีงามในด้านของผู้มีคุณธรรมที่ควรนำมาใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. สารการเรียนรู้

1. ประวัติพุทธสาวก และพุทธสาวิกา
2. พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนดทุกคนได้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ มีความสำคัญเท่าเทียมกันใช้สื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา พุทธศาสนิกชนตัวอย่างโดยครูถามคำถาม ดังนี้

- นักเรียนเคยศึกษาประวัติพุทธสาวกและพุทธสาวิกาท่านใดบ้าง
- นักเรียนศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาเพื่อจุดประสงค์ใด

- นักเรียนรู้จักบุคคลสำคัญทางพระพุทธศาสนาคนใดบ้าง
- บุคคลที่นักเรียนรู้จักมีความสำคัญอย่างไร
(ให้นักเรียนตอบตามประสบการณ์พื้นฐานความรู้ของตนเอง)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูเขียนชื่อพุทธสาวก พุทธสาวิกาและพุทธศาสนิกชนตัวอย่างบนกระดาน ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม จับสลากชื่อพุทธสาวกและพุทธสาวิกา
กติกากา

- 1) ให้ทุกกลุ่มสรุปประวัติโดยย่อไม่เกิน 3 บรรทัด
 - 2) สรุปคุณธรรมแบบอย่างที่ดีของแต่ละท่านหลัก ๆ ไม่เกิน 3 ข้อ
 - 3) สรุปลงในกระดาษสี A4 ชนิดแข็งตกแต่งให้สวยงาม
 - 4) นำเสนอหน้าชั้นเรียน เสร็จแล้วติดแสดงผลงานเป็นป้ายนิเทศที่ชั้นเรียน
3. ให้ครูความรู้ประวัติพุทธสาวก สาวิกาและพุทธศาสนิกชนตัวอย่างเป็นแผนภาพอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - ประวัติของพุทธสาวกและพุทธสาวิกา สมัยพุทธกาล เป็นแบบอย่างที่ดีงามในด้านของผู้มีคุณธรรมที่ควรนำมาใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง เป็นบุคคลที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและเป็นแบบอย่างที่ดีที่ควรปฏิบัติตาม
5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - นักเรียนสามารถนำคุณธรรมแบบอย่างของพุทธสาวก พุทธสาวิกามาปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
2. แหล่งการเรียนรู้
 - ห้องสมุดของโรงเรียน
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
------------	---------------	-------

สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม กลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม กลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่าน เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่าน เกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
ซื่อสัตย์ สุจริต	ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของ ตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและไม่	ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของ ตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความไม่ซื่อตรง

	หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง	และหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
- 1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 22

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 พุทธสาวก พุทธสาวิกา พุทธศาสนิกชนและชาดก เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 เรื่อง ชาดก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/14 วิเคราะห์ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายและวิเคราะห์ความรู้จากชาตกได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกข้อคิดและแนวทางการปฏิบัติที่ได้จากชาตกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญเห็นความสำคัญในการนำข้อคิดที่ได้จากชาตกมาใช้ปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

ชาตก เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ทรงนำมาแสดงประกอบกับพระธรรมเทศนา เพื่ออบรมสั่งสอนประชาชน

5. สาระการเรียนรู้

1. เวสสันดรชาตก
2. มโหสถชาตก
3. มหาชนกชาตก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีเหตุผล

นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าของจิตอาสาได้อย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต

2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชาดก โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ดังนี้
 - นักเรียนเคยศึกษาชาดกเรื่องใดบ้าง
 - การศึกษาชาดก เพื่อจุดประสงค์ใด (ให้นักเรียนตอบคำถามตามความรู้พื้นฐานประสบการณ์ของตนเอง)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาชาดก เรื่อง พระเวสสันดร และร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

พระเวสสันดรเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นอดีตชาติสุดท้ายที่ทรงบำเพ็ญทานบารมีก่อนที่จะมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะและได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า)

- ข้อคิดที่ได้จากพระเวสสันดรมีอะไรบ้าง
- การศึกษาชาดกเรื่องพระเวสสันดรมีประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมอย่างไร

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ศึกษาชาดก เรื่อง มโหสถและพระมหาชนกชาดก
สรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษาแนวทางการนำข้อคิดไปปฏิบัติตนออกนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - ชาดก เป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ทรงนำมาแสดงประกอบกับพระธรรมเทศนา เพื่ออบรมสั่งสอนประชาชน
5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - นักเรียนคิดว่าตนเองมีคุณสมบัติเป็นพุทธศาสนิกชนตัวอย่างได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 12 เรื่อง ข้อคิดแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพุทธสาวก
พุทธสาวิก พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก
7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 12 เรื่อง ข้อคิดแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติพุทธสาวก

พุทธสาวิก พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง และชาดก

- แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 7

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
ซื่อสัตย์สุจริต	ไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง	ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความไม่ซื่อตรงและหาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 23

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 พระไตรปิฎก เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เรื่อง ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของพระไตรปิฎก เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

-----1.

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/15 วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ และการเผยแผ่

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบาย/วิเคราะห์ ความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญ คุณค่า วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกความรู้พระไตรปิฎก 3 หมวด พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจพระไตรปิฎกในฐานะเป็นคัมภีร์หลักที่บรรจุรวบรวมคำสอนทั้งหมดของพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบรรจุหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมดเอาไว้เป็น 3 หมวด คือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก

5. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและองค์ประกอบของพระไตรปิฎก

2. ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก
3. วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนหรือนำบัตรคำต่อไปนี้ลงบนกระดานเพื่อสร้างความเข้าใจก่อนนำเข้าสู่หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้
พระไตรปิฎก การสังคายนา พระธรรมวินัย พระพุทธเจ้า มุขปาฐะ

แล้วใช้คำถามเพื่อสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับคำดังกล่าว ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าจะเรียงลำดับเหตุการณ์ความเป็นมาของพระไตรปิฎกจากบัตรคำนี้อย่างไร
(พระพุทธเจ้า พระธรรมวินัย มุขปาฐะ การสังคายนา พระไตรปิฎก)

2. ให้ครูอธิบายสรุปเพิ่มเติม ดังนี้

เจ้าชายสิทธัตถะ ออกบวชและตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดพระธรรมวินัย สมัยพุทธกาลมีการเผยแผ่คำสอนแบบปากต่อปาก เรียกว่า มุขปาฐะ หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานจึงมีการสังคายนาพระธรรมวินัย ออกมาเป็นพระไตรปิฎก เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบรรจุคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมดเอาไว้ ให้เราได้ศึกษาและปฏิบัติตามจนถึงปัจจุบัน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อศึกษาวิเคราะห์สรุปความรู้พระไตรปิฎก คือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก แล้วส่งผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เรียน เมื่อจบการอภิปรายหน้าชั้นให้สรุปข้อมูลลงในตาราง ดังตัวอย่าง

พระไตรปิฎก	ความหมาย	เนื้อหาสาระและความสำคัญ
1. พระวินัยปิฎก	ศีลของพระภิกษุและภิกษุณี	วินัยหรือศีลซึ่งเป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามของภิกษุและภิกษุณี ทำให้พระภิกษุอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมุ่งมั่นในการปฏิบัติธรรม
2. พระสุตตันตปิฎก	พระสูตรต่าง ๆ ที่เป็นพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าและพระสาวกมีนิทานหรือเรื่องเล่าประกอบ	คำสอนของพระพุทธเจ้าและพระสาวกทำให้ชาวพุทธอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและสามารถนำไปปฏิบัติได้
3. พระอภิธรรมปิฎก	หลักธรรมต่าง ๆ อธิบายหลักธรรมด้วยหลักวิชา	เนื้อหาของหลักธรรมล้วน ๆ ทำให้ชาวพุทธอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและสามารถนำไปปฏิบัติได้โดยเลือกจากเนื้อหาสาระของหลักธรรม

4. ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญ คุณค่า วิธีการศึกษาและการค้นคว้าพระไตรปิฎก โดยครูถามคำถาม ดังนี้

- พระไตรปิฎกมีความหมายอย่างไร
- พระไตรปิฎกมีความสำคัญและคุณค่าอย่างไร
- นักเรียนมีวิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎกอย่างไร

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมบรรจุหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมดเอาไว้เป็น

3 หมวด คือ พระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรมปิฎก

6. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- เพราะเหตุใดหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เมื่อรวบรวมลงในพระไตรปิฎกแล้ว จึงมีมากมายถึง 84,000 พระธรรมชั้น

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- บัตรคำ

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่าน เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่าน เกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่ เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถ	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

สื่อประกอบการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 24

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 พระไตรปิฎก
เรื่อง การสังคายนาพระไตรปิฎก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/15 วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ และการเผยแผ่

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบาย/วิเคราะห์เกี่ยวกับการสังคายนาและพระไตรปิฎกได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาพระไตรปิฎกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระไตรปิฎก ในฐานะที่เป็นผู้นับถือพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

การสังคายนาเป็นการชำระและรวบรวมหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ทำให้พระพุทธศาสนามั่นคง และเผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทยจนเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ

5. สาระการเรียนรู้

การสังคายนาพระไตรปิฎก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการสังคายนาพระไตรปิฎกอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนคำว่า สังคายนา บนกระดานให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 - เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว มีการประชุมเพื่อตรวจชำระ สอบทานจัดหมวดหมู่คำสอนของพระพุทธเจ้าหรือไม่ อย่างไร
 - การตรวจชำระ สอบทาน และจัดหมวดหมู่คำสอนของพระพุทธเจ้ามีชื่อเรียกว่าอะไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ร่วมกันศึกษาค้นคว้าและอภิปรายเกี่ยวกับความหมายและลำดับขั้นตอนของการทำสังคายนา ตั้งแต่การสังคายนาครั้งที่ 1-5 จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียนโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- การสังคายนาหมายถึงอะไร
- การสังคายนามีลำดับขั้นตอนอย่างไร
- การสังคายนามีจุดประสงค์เพื่ออะไร
- ถ้าทุกคนนำแนวทางการสังคายนาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจะเกิดผลต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างไร

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการสังคายนาครั้งที่ 1-5 เป็นแผนภาพบนกระดาน และบันทึกลงสมุด

4. ครูอธิบายสรุปเพิ่มเติม ดังนี้

การสังคายนา เป็นการรวบรวมหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหมวดหมู่ โดยครั้งที่ 1-4 เป็นการสวดทบทวนคำสอนด้วยการสาธยาย ครั้งที่ 5 จึงมีการจารึกลงในใบลานเป็นอักษรแบ่งเป็น 3 หมวด คือ พระวินัย พระสูตร และพระอภิธรรม ซึ่งรวมเรียกว่า พระไตรปิฎก เป็นคัมภีร์บรรจุคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหมด 84,000 พระธรรมขันธ์ เป็นหลักธรรมที่ใช้สืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
 - การสังคายนาเป็นการตรวจชำระ จัดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหมวดหมู่ ทำให้พระพุทธศาสนามั่นคง เจริญรุ่งเรืองสืบมาจนถึงปัจจุบัน
6. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
 - พระพุทธศาสนามีความมั่นคงในประเทศไทย เพราะสาเหตุใด

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์

เรียนรู้	ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	สามารถ	ความรู้
----------	--------------------------------------	--------	---------

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
- 1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 25

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 พระไตรปิฎก เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
 เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/15 วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญของการสังคายนาพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ และการเผยแผ่

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพระไตรปิฎกเข้าสู่ประเทศไทยยุคต่าง ๆ ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจพระพุทธศาสนาในประเทศไทย (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติไทย (A)

4. สาระสำคัญ

พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ตั้งแต่มีการสังคายนาครั้งที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 4 ยุค ตั้งแต่

ยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชจนถึงยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์

5. สารการเรียนรู้

1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎกเข้าสู่ประเทศไทยยุคแรก
2. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการเผยแผ่พระไตรปิฎกตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ประหยัด(ความประหยัด) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพพระสงฆ์กำลังปฏิบัติศาสนกิจ และพุทธศาสนิกชนกำลังประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- ภาพนี้เกี่ยวกับอะไร
- เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างไร
- พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในประเทศไทยได้อย่างไร

โดยครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม อย่างอิสระตามความเข้าใจของตนเอง

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในยุคต่าง ๆ 4 ยุค จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษาอภิปรายหน้าชั้นเรียน

3. จบการนำเสนอของทุกกลุ่ม ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- พระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยครั้งแรกได้อย่างไร และมีอะไรเป็นหลักฐานอ้างอิง (ตัวอย่างคำตอบ หลังจากการสังคายนาครั้งที่ 3 พระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งสมณทูตออกเป็น 9 สาย เผยแพร่พระพุทธศาสนาไปยังดินแดนต่าง ๆ โดยมีพระโสณเถระและพระอุตตรเถระเข้ามาเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปยังดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งได้แก่ประเทศไทยในยุคปัจจุบัน หลักฐานได้แก่ สลูปเจดีย์ธรรมจักรและกวางหมอบแบบสมัยทวารวดี ที่ขุดพบที่จังหวัดนครปฐม)

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและพระไตรปิฎกเข้าสู่ประเทศไทยในยุคต่าง ๆ เป็นแผนภาพบนกระดาน และบันทึกลงในสมุด

5. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาการเผยแพร่พระพุทธศาสนา และการเผยแพร่พระไตรปิฎก ตั้งแต่สมัยสุโขทัย - ปัจจุบัน โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามกลุ่มเดิม ศึกษาเพื่อนำเสนอความรู้ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 พระพุทธศาสนาสมัยสุโขทัย
- กลุ่มที่ 2 พระพุทธศาสนาสมัยอยุธยา
- กลุ่มที่ 3 พระพุทธศาสนาสมัยกรุงธนบุรี
- กลุ่มที่ 4 พระพุทธศาสนาสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

6. จบการนำเสนอของนักเรียนกลุ่มที่ 1 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- พระพุทธศาสนาเข้าสู่อาณาจักรสุโขทัยได้อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ สมัยพ่อขุนรามคำแหงมีการขยายอาณาจักรออกกว้างขวาง ทรงพบพระพุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองในนครศรีธรรมราชและได้สดับกิตติศัพท์ของพระสงฆ์จากลังกาว่าเคร่งครัดในพระธรรมวินัยมากจึงอาราธนาพระมหาเถระสังฆราชจากลังกามาเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่สุโขทัย ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง มั่นคงจนถึงปัจจุบัน)

- มีหลักฐานใดที่แสดงว่าพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากในสุโขทัย (ตัวอย่างคำตอบ โบราณสถานต่าง ๆ และพระราชนิพนธ์หนังสือไตรภูมิพระร่วง)

7. จบการนำเสนอของนักเรียนกลุ่มที่ 2 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- พระพุทธศาสนาในสมัยกรุงศรีอยุธยามีความเจริญรุ่งเรืองอย่างไรบ้าง

8. จบการนำเสนอของนักเรียนกลุ่มที่ 3 และ 4 ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปความรู้ โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- พระพุทธศาสนาในสมัยกรุงธนบุรีมีลักษณะอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม และสร้างวัดใหม่ มีการจัดเก็บรวบรวมพระไตรปิฎก และสมุดภาพไตรภูมิพระร่วง และมีการอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเวียงจันทน์)

- พระพุทธศาสนาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างไรตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงรัชกาลที่ 9

- ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความเป็นไปของพระพุทธศาสนาในแต่ละยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นแผนภาพบนกระดาน และบันทึกลงในสมุด

ชั้นที่ 3 สรุป

9. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้
- พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ตั้งแต่มีการสังคายนาครั้งที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 4 ยุค ตั้งแต่ยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชจนถึงยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์
10. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
- พระพุทธศาสนานิกายเถรวาทกับนิกายมหายานต่างกันอย่างไร
11. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 13 เรื่อง พระไตรปิฎก
12. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - ใบงานที่ 13 เรื่อง พระไตรปิฎก
 - แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 8
2. แหล่งการเรียนรู้
 - ห้องสมุดของโรงเรียน
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 26

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

เรื่อง การบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัญญา

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ

ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/19 เห็นคุณค่า เชื่อมมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/20 สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการปฏิบัติตนในการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามสติปัฏฐาน 4 ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนโดยการฝึกบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามสติปัฏฐาน 4 ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน 4 ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

การบริหารจิตและการเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน 4 เป็นการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาจิตให้เกิดสติปัญญาตามแนวทางหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา

5. สาระการเรียนรู้

การบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน 4

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน 4 ได้ นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งสมาธิ จะเป็นการนั่งบนเก้าอี้หรือที่พื้นห้องก็ได้ตามความเหมาะสม โดยให้ครูแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติก่อนจะให้นักเรียนนั่งสมาธิ ตามขั้นตอน ดังนี้

- นั่งสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย
- หลับตาคำหนดจุดลมหายใจเข้า - ออก หายใจเข้ารู้ - ออกรู้
- ปฏิบัติเป็นเวลา 5 นาที
- แผ่เมตตาให้ตนเอง และสรรพสัตว์ทั้งหลาย

จากนั้นให้ครูสอบถามความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูอธิบายสรุปเพื่อปรับทัศนคติความรู้สึกให้นักเรียนเข้าใจการนั่งสมาธิ ดังนี้

การฝึกสมาธิ เป็นการฝึกอบรมพัฒนาจิตทางพระพุทธศาสนา เป็นการสร้างปัญญาขั้นสูง ซึ่งเป็นจุดเป้าหมายหลักของการบรรลुरुธรรมในทางพระพุทธศาสนา ตามการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเดียวในโลกที่สอนวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้มนุษย์บรรลुरुธรรมขั้นสูงหลุดพ้นจากพันธนาการของหลักกิเลสได้ การนั่งสมาธิจึงเป็นการสร้างบารมีขั้นสูง เพื่อดำเนินตามแนวทางปฏิบัติของพระพุทธเจ้า

3. ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน 4 โดยครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มสี่คน เพื่อสรุปความรู้นำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน

กลุ่มที่ 2 เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

กลุ่มที่ 3 จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

กลุ่มที่ 4 ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

4. เมื่อจบการนำเสนอให้ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน 4 เป็นการปฏิบัติตน เพื่อพัฒนาจิตให้เกิดสติปัญญาตามแนวทางหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา

5. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 18 เรื่อง สวดมนต์แปล แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 18 เรื่อง สวดมนต์แปล แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	การทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ สวยงาม ตรงต่อเวลา	การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่มีระเบียบ ไม่สวยงาม และไม่ตรงต่อเวลา
ใฝ่เรียนรู้	เอาใจใส่ มีความกระตือรือร้น และมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้	ไม่เอาใจใส่ ไม่มีความกระตือรือร้น และไม่มีส่วน ร่วมในการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 27

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 การบริหารจัดการและเจริญปัญญา เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เรื่อง การเจริญปัญญาตามหลักโยนิโสมนสิการ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4-6/19 เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิตและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.1 ม.4-6/20 สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายการพัฒนาจิตและการเรียนรู้ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำหลักความคิดแบบโยนิโสมนสิการไปพัฒนาจิตและการเรียนรู้ของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

โยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดที่ถูกต้องโดยแยกแยะ มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สาเหตุเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะออกพิจารณาเหตุด้วยปัญญาที่คิดเป็นระเบียบตามสภาวะและตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

5. สาระการเรียนรู้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์
4. วิธีคิดแบบอริยสัจ
5. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์
6. วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก
7. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
8. วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม
9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน
10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำหลักความคิดแบบโยนิโสมนสิการไปพัฒนาจิตและการเรียนรู้ของตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าของจิตอาสาได้อย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำพระพุทธรูปที่จะเกี่ยวกับโยนิโสมนสิการของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาให้ผู้แทนนักเรียนอ่านให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน จากนั้น ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- โยนิโสมนสิการ หมายถึงอะไร (ครูให้นักเรียนตอบตามพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ของตนเอง)

จากนั้นให้ครูสรุปความหมายของโยนิโสมนสิการเป็นความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 10 กลุ่ม ศึกษาวิเคราะห์วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการตามหัวข้อที่กำหนดให้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1	วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
กลุ่มที่ 2	วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
กลุ่มที่ 3	วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์
กลุ่มที่ 4	วิธีคิดแบบอริยสัจ
กลุ่มที่ 5	วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์
กลุ่มที่ 6	วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก
กลุ่มที่ 7	วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
กลุ่มที่ 8	วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม
กลุ่มที่ 9	วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน
กลุ่มที่ 10	วิธีคิดแบบวิวิธภาพ

โดยให้ผู้แทนกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อแล้วไปร่วมกันสรุปวิธีคิดที่ตนจับสลากได้ สรุปความรู้นำเสนออภิปรายหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยให้คำแนะนำ

3. เมื่อจบการนำเสนอของทุกกลุ่มครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูถามคำถาม ดังนี้

- วิธีคิดในลักษณะใดที่ตรงกับความหมายของวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (ตัวอย่างคำตอบ การสืบค้นว่าสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นมาจากเหตุอะไร เช่น เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิด สิ่งนี้จึงเกิด เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ หรือเรียกว่า อิทัปปัจจยตา)
- วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบมีประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ทำให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ทั้งตัวเองและสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจนลึกละเอียด)
- วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ มีวิธีหลักการคิดอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ การพิจารณาเห็นสิ่งต่าง ๆ ตามกฎไตรลักษณ์ เข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง รู้จักการปล่อยวาง ไม่หลง ไม่ยึดติด)
- การกำหนดรู้ทุกข์ สอนสวนเหตุแห่งทุกข์ เห็นทางที่จะดับทุกข์และปฏิบัติตามแนวทางแห่งมรรคมรรค 8 เป็นวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบวิธีใด (วิธีคิดแบบอริยสัจ)
- วิธีคิดโดยการเล็งเป้าหมายแล้วดำเนินไปสู่เป้าหมายนั้นจนประสบความสำเร็จเป็นวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในลักษณะใด (วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์)

จบการตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนให้ครูอธิบายสรุปความเพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- โยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดที่ถูกต้องโดยแยกแยะมองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สืบหาเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะออกวิเคราะห์ดูด้วยปัญญาที่คิดเป็นระเบียบตามสภาวะและตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

5. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- การดำเนินชีวิตประจำวันนักเรียนใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกับตนเองมากน้อยเพียงใด

6. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 19 เรื่อง วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้
ที่ 10

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 19 เรื่อง วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 10

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม กลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม กลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่าน เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่าน เกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
มีวินัย	การทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ สวยงาม ตรงต่อเวลา	การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่มีระเบียบ ไม่สวยงาม และไม่ตรงต่อเวลา
ใฝ่เรียนรู้	เอาใจใส่ มีความกระตือรือร้น และมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้	ไม่เอาใจใส่ ไม่มีความกระตือรือร้น และไม่มีส่วน ร่วมในการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

สื่อประกอบการเรียนการสอน

พระพุทธวาทะ

“ภิกษุทั้งหลาย เมื่อดวงอาทิตย์อุทัยอยู่ ย่อมมีแสงอรุณขึ้นมาก่อน เป็นบุพนิมิตฉันใด ความถึงพร้อมด้วยโยนิโสมนสิการ ก็เป็นตัวนำ เป็นบุพนิมิต แห่งการเกิดขึ้นของอารยอัษฎางคิกมรรค แก่ภิกษุ ฉะนั้น”

“เราไม่เล็งเห็นองค์ประกอบภายในอื่นแม้สักอย่างเดียว ที่มีประโยชน์มากสำหรับภิกษุผู้เป็นเสขะเหมือนโยนิโสมนสิการ ภิกษุผู้มีโยนิโสมนสิการ ย่อมกำจัดอกุศลได้ และย่อมยังกุศลให้เกิดขึ้น”

“เราไม่เล็งเห็นธรรมอื่น แม้สักข้อหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้สัมมาทิฐิที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นแล้ว ก็เจริญยิ่งขึ้น เหมือนโยนิโสมนสิการเลย”

“เราไม่เล็งเห็นธรรมอื่น แม้สักข้อหนึ่ง ซึ่งจะเป็นเหตุให้ความสงสัยที่ยังไม่เกิด ก็ไม่เกิดขึ้น ที่เกิดขึ้นแล้ว ก็ถูกขจัดเสียได้ เหมือนโยนิโสมนสิการเลย”

“โยนิโสมนสิการ ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่, เพื่อความดำรงมั่นไม่เสื่อมสูญ ไม่อันตรธานแห่งสัทธรรม” ฯลฯ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 28

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรม เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/2 ปฏิบัติตนถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.2 ม.4-6/3 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายศาสนพิธีและพิธีกรรมในพระพุทธศาสนาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของศาสนพิธีและพิธีกรรมในพระพุทธศาสนาได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการศึกษาเรียนรู้ และปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลัก

ศาสนพิธี (A)

4. สาระสำคัญ

ศาสนพิธี เป็นระเบียบแบบแผนที่ควรปฏิบัติในทางศาสนา เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านจิตใจของผู้นับถือศาสนา ศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ และศาสนพิธีที่นำพระพุทธศาสนาไปเกี่ยวข้อง การปฏิบัติตนถูกต้องตามศาสนพิธี เป็นการรักษาระเบียบแบบแผนทางวัฒนธรรม และเป็นการธำรงรักษาสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา

5. สารการเรียนรู้

1. ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ
2. ศาสนพิธีที่นำพระพุทธศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้อง
3. บุญพิธี ทานพิธี กุศลพิธี ปกณกพิธี
4. คุณค่าและประโยชน์ของศาสนาพิธี
5. พิธีบรรพชาอุปสมบท

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามหลักศาสนาพิธีและพิธีกรรมได้ นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความถนัดและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม มีการทำงานที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. รักความเป็นไทย

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพศาสนาพิธีต่าง ๆ ในทางพระพุทธศาสนา (เช่น ภาพการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การสวดพระอภิธรรมศพ) แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- พระพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยอย่างไรบ้าง
- ศาสนพิธีแบ่งเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง และนักเรียนเคยมีส่วนร่วมพิธีกรรมอย่างไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ศึกษาและสืบค้นสรุปความรู้ตามหัวข้อที่ครูแบ่งให้ นำเสนอหน้าชั้นเรียน จบแล้วครูให้นักเรียนทบทวนความรู้โดยครูใช้คำถามดังนี้

- การประกอบพิธีเวียนเทียนมีการประกอบพิธีในโอกาสใด (วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันอัฐมีบูชา)
- การถวายสังฆทานหมายถึงอะไร และถวายในโอกาสใด (การถวายสังฆทานเป็นการถวายทานที่ถวายให้เป็นส่วนกลางแด่พระสงฆ์ ถวายได้ทุกโอกาส)
- พิธีทอดกฐินมีพุทธบัญญัติเอาไว้อย่างไร (คือ การถวายผ้าครองแด่พระสงฆ์ โดยมีกำหนดระยะเวลา คือ ตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ไปจนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 คือ ระยะเวลาภายใน 1 เดือน)
- พิธีปวารณาหมายถึงพิธีอะไร (เป็นสังฆกรรมประเภทสุดท้ายคือ ให้พระสงฆ์กล่าวตักเตือนกันได้ ในวันสุดท้ายของการจำพรรษา คือ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 เรียกว่า วันมหาปวารณา โดยให้พระสงฆ์มีสิทธิเท่าเทียมกันไม่ได้แบ่งว่าอาวุโสหรืออ่อนอาวุโส)
- กิจกรรมที่ปฏิบัติในกุศลพิธีมีอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ พิธีเวียนเทียน พิธีถวายสังฆทาน ฯลฯ)
- เมื่อปฏิบัติกิจกรรมแล้วได้รับข้อคิดหรือประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นการจรรโลงให้ผู้ร่วมพิธีได้มีโอกาสทำความดี) เป็น
- กิจกรรมที่ปฏิบัติในบุญพิธีมีอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ ทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ ฟังธรรม ปลอญนิก ปลอญปลา)
- เมื่อปฏิบัติแล้วได้รับข้อคิดหรือประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขกาย สุขใจ และช่วยสืบสานอนุรักษประเพณี วัฒนธรรมของชาวพุทธ)
- กิจกรรมที่ปฏิบัติในทานพิธีมีอะไรบ้าง(ตัวอย่างคำตอบ ถวายผ้าอาบน้ำฝน)
- เมื่อปฏิบัติแล้วได้รับข้อคิดหรือประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ การรักษาเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่สืบต่อไป)
- กิจกรรมที่ปฏิบัติในภิกขุพิธีมีอะไรบ้าง (ตัวอย่างคำตอบ พิธีพุทธาภิเษก พิธีมังคลาภิเษก พิธีวางศิลาฤกษ์ พิธียกช่อฟ้า)
- เมื่อปฏิบัติแล้วได้รับคุณค่าหรือประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ได้รักษาเอกลักษณ์ ของไทย และช่วยธำรงพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงสืบต่อไป)

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- ศาสนพิธี เป็นระเบียบแบบแผนที่ควรปฏิบัติในทางศาสนา เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านจิตใจของผู้นับถือศาสนา ศาสนพิธีในทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ และศาสนาพิธีที่นำพระพุทธศาสนาไปเกี่ยวข้อง การปฏิบัติตนถูกต้องตามศาสนาพิธี เป็นการรักษาระเบียบแบบแผนทางวัฒนธรรม และเป็นการธำรงรักษาสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา

5. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 20 เรื่อง ศาสนพิธี

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ภาพการประกอบศาสนพิธีต่าง ๆ
- ใบงานที่ 20 เรื่อง ศาสนพิธี

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนา
รักความเป็นไทย	ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี	ไม่ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
- 1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 29

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 เรื่อง การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/2 ปฏิบัติตนถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ

ส 1.2 ม.4-6/3 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนอธิบายอธิบายความหมายและการเตรียมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกวิธีปฏิบัติและเตรียมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะในฐานะพุทธศาสนิกชน (A)

4. สาระสำคัญ

การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เป็นการแสดงตนหรือการประกาศเจตนารมณ์ให้บุคคลอื่นรับรู้ในการรับเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชีวิตของตน

5. สาระการเรียนรู้

ความหมายและการเตรียมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการแสดงตนเป็นพุทธมามกะอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. รักความเป็นไทย

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนที่นับถือพระพุทธศาสนาเคยเข้าร่วมการแสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือไม่ อย่างไรจากนั้นให้นักเรียนที่เคยเข้าร่วมการแสดงตนเป็นพุทธมามกะออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนฟังถึงพิธีการและการปฏิบัติตน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนศึกษาเรื่อง พิธีกรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในหนังสือเรียนและแหล่งการเรียนรู้อื่นเพิ่มเติม จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม นำความรู้จากการศึกษามาอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่มเกี่ยวกับพิธีกรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะ แล้วนำผลการอภิปรายแต่ละกลุ่มมานำเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง สลับกันนำเสนอจนครบทุกเล่ม โดยครูคอยตรวจสอบความถูกต้อง

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับพิธีกรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะ แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- จุดประสงค์ของการประกอบพิธีกรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะคืออะไร
- ประโยชน์ของพิธีกรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะคืออะไร

4. ให้นักเรียนศึกษาการเตรียมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนพิธีแสดงตน จากนั้นครูเรียงลำดับขั้นตอนการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ โดยแจกเอกสารหรือฉาย PowerPoint ให้นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจก่อนลงฝึกปฏิบัติแสดงตนโดยให้ครูอธิบายลำดับขั้นตอนการปฏิบัติและนักเรียนเข้าใจแล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การแสดงตนเป็นพุทธมามกะเป็นการแสดงตนหรือการประกาศเจตนารมณ์ให้บุคคลอื่นรับรู้ในการรับเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชีวิตของตน
6. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
- ถ้านักเรียนไม่ได้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ จะถือว่าเป็นชาวพุทธโดยสมบูรณ์ได้หรือไม่
7. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 21 เรื่อง การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 21 เรื่อง การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา
รักความเป็นไทย	ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี	ไม่ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 30

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีต่อพระภิกษุ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/1 ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวก สมาชิกในครอบครัวและคนรอบข้าง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำเสนอการปฏิบัติตนและการปฏิสังขารที่เหมาะสมต่อพระภิกษุได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงวิธีการปฏิบัติตนและการปฏิสังขารที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ เพื่อรักษาขนบธรรมเนียมมารยาทที่ดีงามของชาวพุทธ (A)

4. สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ เป็นการรักษากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ และเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

5. สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุทางกาย วาจาและทางใจที่ประกอบด้วยเมตตา
2. การปฏิสังขารที่เหมาะสมต่อพระภิกษุในโอกาสต่าง ๆ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด ทุกคนได้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ มีความสำคัญเท่าเทียมกันใช้สื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีวินัย

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุทางกาย วาจา และใจ โดยครูถามคำถาม ดังนี้ นักเรียนพบพระสงฆ์แล้วจะปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง โดยครูคัดเลือกผู้แทนนักเรียนออกมา นำเสนอการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ จำนวน 3 คน เพื่อเล่าหรือแสดงวิธีการปฏิบัติตนให้เพื่อนดูหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแสดงวิธีปฏิบัติตนหรือปฏิสันถารที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ ดังนี้
- การลุกขึ้นต้อนรับ
 - การให้ที่นั่งพระภิกษุ
 - การรับรองพระภิกษุ
 - การเข้าพบพระภิกษุ
 - การรับสิ่งของจากพระภิกษุ
 - การประเคนของพระภิกษุ
 - การปฏิสันถารเมื่อพบพระภิกษุในที่สาธารณะ

โดยให้นักเรียนฝึกการปฏิบัติตนโดยการแสดงบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ โดยครูคอยให้การแนะนำเพิ่มเติมระหว่างการแสดง

ขั้นที่ 3 สรุป

3. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ เป็นการรักษานบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งามของพระพุทธศาสนา ให้ดำรงอยู่ และเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป
- 4. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
- การปฏิบัติตนตามมารยาทที่ดั่งามตามขนบธรรมเนียมทางพระพุทธศาสนา มีคุณค่าและสำคัญอย่างไร

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้
 - หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
 - PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
2. แหล่งการเรียนรู้
 - ห้องสมุดของโรงเรียน
 - แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา
มีวินัย	การทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ สวยงาม ตรงต่อเวลา	การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่มีระเบียบ ไม่สวยงาม ไม่ตรงต่อเวลา

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
- 1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 31

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/1 ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวก สมาชิกในครอบครัวและคนรอบข้าง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

การรักษาศีล 8 การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกองค์กรชาวพุทธ และการปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเบ็องบนในทศ 6 เป็นการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

5. สาระการเรียนรู้

1. การรักษาศีล 8
2. การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกขององค์กรชาวพุทธ
3. การปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเบ็องบนในทศ 6
4. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในฐานะผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครองตามหลักทศเบ็องล่างในทศ 6
5. การปฏิสังขณตามหลักปฏิสังขณ
6. หน้าที่และบทบาทของอุบาสก อุบาสิกา ที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน
7. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวตามหลักทศเบ็องหลังในทศ 6
8. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ

นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด ทุกคนได้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ มีความสำคัญเท่าเทียมกันใช้สื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีวินัย

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพและข่าวตัวอย่างของบุคคลผู้บำเพ็ญความดีตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา โดยยกตัวอย่างของเด็กหญิงพอฟ้า วัย 5 ขวบ มาเป็นกรณีศึกษา จากนั้นครูให้นักเรียนแสดงความรู้สึกกับการปฏิบัติดังกล่าวว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง โดยครูสุ่มตัวอย่างให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยครูถามคำถามว่า นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการรักษาศีล 8 หรือไม่ ครูให้นักเรียนที่เคยรักษาศีล 8 ออกมาเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนฟัง จากนั้นให้นักเรียนท่องศีล 8 เป็นภาษาบาลีพร้อมบอกคำแปล และครูอธิบายสรุปเป็นความรู้เพิ่มเติม ดังนี้

- ศีล 8 หรือศีลอุโบสถ เป็นข้อปฏิบัติที่ชาวพุทธผู้มีจิตศรัทธาไปรวมตัวกันปฏิบัติในวันขึ้น/แรม 8 ค่ำ และ 15 ค่ำ เพื่อรักษาศีล โดยการขัดเกลาจิตใจอย่างหยาบ ทางกาย วาจา และใจ มีกิจกรรมตั้งแต่เช้าวันธรรมสวนะ ตลอด 1 วัน 1 ค่ำ มีการรักษาศีล ฟังธรรม เจริญสมาธิภาวนาตามธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล

3. ให้นักเรียนศึกษาการปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเบืองบนในทศ 6 โดยครูให้นักเรียนช่วยกันระบุมติศทั้ง 6 ตามความหมายในทางพระพุทธศาสนา มีทศอะไรบ้าง จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันจำแนกหน้าที่ของทศเบืองบน และการปฏิบัติต่อทศเบืองบน

4. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ดังนี้

1. การปฏิสันถารตามหลักปฏิสันถาร 2
2. หน้าที่และบทบาทของอุบาสก อุบาสิกา ที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน
3. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวตามหลักทศเบืองหลังในทศ 6
4. การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก

โดยให้แต่ละกลุ่มศึกษาและสรุปความรู้นำเสนออภิปรายหน้าชั้นเรียน จบแล้วให้ครูอธิบายสรุปเป็นความรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ 3 สรุป

5. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- การรักษาศีล 8 การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกองค์กรชาวพุทธ และการปฏิบัติ

ตนเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเบ็องบนในทศ 6 เป็นการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา การปฏิสังขาร การทำหน้าที่ของอุบาสก อุบาสิกา การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก เป็นหน้าที่ของชาวพุทธ พึงปฏิบัติตนตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

6. นักเรียนทำใบงานที่ 21 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี

7. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 12

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 21 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี
- แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 12

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนา
มีวินัย	การทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ สวยงาม ตรงต่อเวลา	การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่มีระเบียบ ไม่ สวยงาม ไม่ตรงต่อเวลา

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

สื่อประกอบการเรียนรู้

กรณีศึกษา

ในขณะที่เด็กคนอื่น ๆ กำลังกิน กำลังนอน หรือวิ่งเล่นสนุกสนานไปตามประสาเด็ก แต่ ณ มุมเล็ก ๆ ในเสถียรธรรมสถาน เด็กหญิงพอฟ้า พรรณเชษฐ์ หรือน้องฟ้า วัย 5 ขวบ กลับตัดตีสใจโดนผม
นุ่งขาวห่มขาว บวชชีหน้าไฟเป็น “แม่ชีน้อย” อุทิศส่วนกุศลให้กับคุณทวดและคุณย่าผู้ล่วงลับ โดยถือวัตรปฏิบัติที่
งดงามเหมือนแม่ชีทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกรับบาตรพร้อมแม่ชีผู้ใหญ่
สร้างความทึ่งและซึ่งใจแก่ผู้พบเห็นและเรื่องราวของแม่ชีน้อยกลายเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่โลกโซเชียลกำลังเป็นที่
กล่าวถึงกันอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องการแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ ซึ่งแม่ชีน้อยหรือน้องฟ้า - เด็กหญิงพอฟ้า พรรณเชษฐ์ อายุ 5 ขวบ กำลังศึกษาอยู่เกรด 1 ที่โรงเรียนนานาชาติ
นิว อินเตอร์เนชั่นแนล สคูล ออฟ ไทยแลนด์ เป็นลูกสาวคนเล็กของนายคมกฤษ สัจจอนันตกุล
อายุ 46 ปี เจ้าของบริษัทผลิตเครื่องมือทางการแพทย์ และนางปิยพร พรรณเชษฐ์ อายุ 42 ปี ผู้บริหาร
บริษัทเอกชน พี่ชาย 1 คน คือ เด็กชายพอเพียง พรรณเชษฐ์ หรือน้องพอ อายุ 7 ขวบ เรียนอยู่เกรด 2 โรงเรียน
เดียวกัน

ที่มาของข้อมูล : แม่ชีน้อย “พอฟ้า” วัย 5 ขวบ |Dhamma Idol - Tamdee.net คำ...
<http://www.tamdee.net/main/read.php?tid-914-page-e.thml>

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 32

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา เวลาเรียน 3 ชั่วโมง
เรื่อง หลักธรรม คติธรรมในวันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชา เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/4 วิเคราะห์หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาและเทศกาลที่สำคัญของศาสนาที่ตนนับถือและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบาย/วิเคราะห์ หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชาได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนก หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชาได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติใช้เพื่อดำเนินชีวิตให้มีความสุข(A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติใช้เพื่อดำเนินชีวิตให้ประสบกับความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรม คติธรรมวันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรม คติธรรมวันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชาอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนแล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนเคยไปวัดทำบุญตักบาตรพระสงฆ์หรือไม่ (ตัวอย่างคำตอบ เคย/ไม่เคย)
- นักเรียนไปวัดทำบุญตักบาตรพระสงฆ์เนื่องในโอกาสใด (ตัวอย่างคำตอบ วันคล้ายวันเกิด)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลวันมาฆบูชา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น หรือตอบคำถามโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันมาฆบูชามีความสำคัญอย่างไร
- วันมาฆบูชามีหลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องอย่างไร
- นักเรียนตั้งใจจะปฏิบัติตนเป็นคนดีในวันมาฆบูชาอย่างไรบ้าง
- นักเรียนและครอบครัวทำกิจกรรมอะไรบ้างในวันมาฆบูชา

3. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (วันวิสาขบูชา)

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับวันวิสาขบูชา และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันวิสาขบูชาตรงกับวันใด (ตัวอย่างคำตอบ ตรงกับวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6)
- เหตุการณ์สำคัญในวันวิสาขบูชาคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ เป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน)

5. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลวันวิสาขบูชา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อตอบคำถามในชุดกิจกรรมข้อ 2 โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันวิสาขบูชามีความสำคัญอย่างไรต่อพระพุทธศาสนา
- หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวันวิสาขบูชาคืออะไร
- นักเรียนตั้งใจจะปฏิบัติตนเป็นคนดีในวันวิสาขบูชาอย่างไร
- นักเรียนและครอบครัวทำกิจกรรมอะไรบ้างในวันวิสาขบูชา

ขั้นที่ 3 สรุป

6. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติใช้ เพื่อดำเนินชีวิตให้ประสบกับความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ภาพการประกอบพิธีที่ทำในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	1	0
--------	---	---

สังเกต		
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 33

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

เรื่อง หลักธรรม คติธรรมในวันอัฐมีบูชาและวันอาสาฬหบูชา

เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

-----1.

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/4 วิเคราะห์หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาและเทศกาลที่สำคัญของศาสนาที่ตนนับถือและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันอัฐมีบูชา และวันอาสาฬหบูชา ได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่นักเรียนเคยเข้าร่วมลงในแบบบันทึกได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติใช้ เพื่อดำเนินชีวิตให้
ประสบกับความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรม คติธรรม วันอัฐมีบูชา และวันอาสาฬหบูชา

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรม คติธรรม วันอัฐมีบูชา และวันอาสาฬหบูชาอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (วันอัฐมีบูชา)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับวันอัฐมีบูชา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันอัฐมีบูชาตรงกับวันใด (ตรงกับวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6)
- เหตุการณ์สำคัญในวันอัฐมีบูชาคือเหตุการณ์อะไร (เป็นวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ของพระพุทธเจ้า)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลวันอัฐมีบูชา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อสรุปความรู้ลงในแผนภาพโดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันอัฐมีบูชามีความสำคัญอย่างไร

- หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันอัฐมีบูชามีอะไรบ้าง
 - นักเรียนตั้งใจจะปฏิบัติตนเป็นคนดีในวันอัฐมีบูชาอย่างไรบ้าง
 - นักเรียนและครอบครัวทำกิจกรรมอะไรบ้างในวันอัฐมีบูชา
4. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (วันอาสาฬหบูชา)
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับวันอาสาฬหบูชา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดง

ความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันอาสาฬหบูชาตรงกับวันใด (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ในปีที่มีอธิกมาส คือ มีเดือน 8 สองหน เลื่อนไปเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 หลัง)
- เหตุการณ์สำคัญในวันอาสาฬหบูชาคืออะไร (เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมปฐมเทศนา คือ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรแก้ปัญหาจักษุทั้ง 5 เกิดพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา)

จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถามร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน

6. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลวันอาสาฬหบูชา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

เพื่อตอบคำถามในชุดกิจกรรมข้อ 3 โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันอาสาฬหบูชามีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร
- หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวันอาสาฬหบูชาคืออะไร
- นักเรียนตั้งใจจะปฏิบัติตนเป็นคนดีในวันอาสาฬหบูชาอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 3 สรุป

6. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติใช้

เพื่อดำเนินชีวิตให้ประสบกับความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ภาพเหตุการณ์วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
------------	---------------	-------

สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์
------------------------------	---------------------------------	------------------------------

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่ เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถ	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 34

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา เวลาเรียน 3 ชั่วโมง

เรื่อง หลักธรรม คติธรรมในวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันธรรมสวนะ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ

ศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/4 วิเคราะห์หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาและเทศกาลที่สำคัญของศาสนาที่ตนนับถือและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันธรรมสวนะได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกการปฏิบัติตนตามหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่าในการนำหลักธรรมไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน (A)

4. สาระสำคัญ

หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติใช้ เพื่อดำเนินชีวิตให้ประสบกับความสงบสุขในชีวิตประจำวัน

5. สาระการเรียนรู้

หลักธรรม คติธรรมในวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันธรรมสวนะ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

เงื่อนไขความรู้

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรม คติธรรมในวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และวันธรรมสวนะอย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (วันเข้าพรรษา)
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับวันเข้าพรรษาแล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดง

ความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันเข้าพรรษ ตรงกับวันใด (ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8)

• เหตุการณ์สำคัญในวันเข้าพรรษาคืออะไร (ตัวอย่างคำตอบ พระพุทธเจ้าบัญญัติพระวินัยให้พระภิกษุทุกรูปอยู่จำพรรษาในฤดูฝนเป็นเวลา 3 เดือน เพราะพระสงฆ์มีจำนวนมากขึ้น และไม่หยุดค้างในฤดูฝนเที่ยวจาริกไปในที่ต่าง ๆ เหยียบย่ำข้าวกล้าของชาวบ้านเสียหาย ชาวบ้านจึงดำหนดิเตียนพระสงฆ์ ความทราบถึงพระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติพระวินัยข้อนี้ขึ้นมาให้พระภิกษุทุกรูปปฏิบัติ)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของวันเข้าพรรษที่มีต่อพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชน

4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลวันเข้าพรรษา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อสรุปความรู้ลงในแผนภาพ โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันเข้าพรรษามีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร
- หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวันเข้าพรรษาคืออะไรบ้าง
- นักเรียนตั้งใจจะปฏิบัติตนเป็นคนดีในวันเข้าพรรษาอย่างไร
- นักเรียนหรือครอบครัวทำกิจกรรมอะไรบ้างในวันเข้าพรรษา

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับวันออกพรรษา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันออกพรรษ ตรงกับวันใด
- เหตุการณ์สำคัญในวันออกพรรษาคืออะไร
- หลักธรรมสำคัญที่ควรนำมาปฏิบัติในวันออกพรรษาคืออะไรบ้าง
- ในวันออกพรรษานักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง

6. นักเรียนดูปฏิทินที่มีเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าเป็นวันธรรมสวนะ แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- จากปฏิทิน นักเรียนทราบหรือไม่ว่าวันธรรมสวนะหรือวันพระตรงกับวันใด ขึ้นกี่ค่ำ แรมกี่ค่ำ (ตัวอย่างคำตอบ ไม่ทราบ/ทราบ ตรงกับวันขึ้น 8 ค่ำ วันขึ้น 15 ค่ำ วันแรม 8 ค่ำ และวันแรม 14 หรือ 15 ค่ำ)
- นักเรียนคิดว่าภายใน 1 เดือน มีวันธรรมสวนะกี่วัน (4 วัน)

7. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลวันธรรมสวนะ และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อสรุปความรู้ลงในแผนภาพ โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- วันธรรมสวนะ มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาอย่างไร
- แนวทางการปฏิบัติตนในวันธรรมสวนะ ควรปฏิบัติอย่างไร
- นักเรียนตั้งใจจะปฏิบัติตนเป็นคนดีในวันธรรมสวนะอย่างไร
- นักเรียนและครอบครัวทำกิจกรรมอะไรบ้างในวันธรรมสวนะหรือวันพระ

ขั้นที่ 3 สรุป

8. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

- หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติใช้

เพื่อดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จกับความสุขในชีวิตประจำวัน

9. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาให้อะไรกับสังคมไทยบ้าง

10. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 22 เรื่อง หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

11. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 13

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ปฏิทิน
- ใบงานที่ 22 เรื่อง หลักธรรม คติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 13

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
มีวินัย	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
ใฝ่ เรียนรู้	บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ สามารถ	ไม่บันทึกความรู้ ไม่วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ ความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 35

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปกป้อง คัมภีร์ อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัท เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/5 สัมมนาและเสนอแนะแนวทางในการอารังรักษาศาสนาที่ตนนับถือ อันส่งผลถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติ และโลก

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางการปกป้อง คัมภีร์ อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทยได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงวิธีการสัมมนาการปกป้อง คัมภีร์ อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทยได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการปกป้อง คัมภีร์ รักษาพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไป (A)

4. สาระสำคัญ

การปกป้อง คัมภีร์ และอารังรักษาพระพุทธศาสนาเป็นหน้าที่สำคัญของพุทธบริษัททุกคน

5. สาระการเรียนรู้

การปกป้อง คัมภีร์ อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง เงื่อนไขคุณธรรม

นักเรียนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (ความรับผิดชอบ) มีความเพียรพยายามและกระตือรือร้นในการเรียน (ความขยัน ความอดทน) ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ประหยัด(ความประหยัด) ให้ความร่วมมือกับการทำกิจกรรมของส่วนรวม (ความช่วยเหลือแบ่งปัน)

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีจิตสาธารณะ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเขียนหัวข้อการปกป้อง คุ่มครอง อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย โดยครูกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติ ดังนี้

- ให้นักเรียนจำลองสถานการณ์ในรูปแบบของการจัดสัมมนากลุ่มใหญ่
- จัดสถานที่ในชั้นเรียนเป็นรูปแบบโต๊ะกลม
- ครูคัดเลือกผู้แทนนักเรียนเป็นวิทยากรเพื่อดำเนินการจัดสัมมนา
- ขั้นตอนการ
 - 1. นำเสนอประเด็นปัญหา
 - 2. หาสาเหตุของปัญหา
 - 3. วิเคราะห์ปัญหา
 - 4. เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด
 - 5. ประมวลข้อเสนอแนะ

- ขั้นสรุป สรุปสาระสำคัญ แนวคิด และข้อเสนอแนะทั้งหมดที่ได้จากการสัมมนาส่งครู
- การประเมินผลการสัมมนา (ให้ผู้ร่วมสัมมนาช่วยกันประเมิน) (การจำลองการจัดสัมมนาให้ครูทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้การแนะนำ)

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อมูลความรู้ที่ได้จากการจำลองสถานการณ์จัดสัมมนาหัวข้อ การปกป้อง คุ่มครอง อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย ดังนี้

การปกป้อง คัมภีร์ อารังรักษาพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย

แนวทางการปฏิบัติ

ด้านพระสงฆ์

- ศึกษาเรียนรู้หลักธรรมให้ถึงแก่นแท้
- เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ
- ผลิตบุคลากรทางด้านศาสนาให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญ
- ส่งเสริมพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- ให้พระสงฆ์เป็นสถาบันหลักในการจรรโลงพระพุทธศาสนาให้มั่นคง

ด้านฆราวาส

- ส่งเสริมด้านการศึกษาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน
- จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักคำสอนสม่ำเสมอ
- ส่งเสริมเยาวชนศึกษาพระพุทธศาสนาในวันหยุด
- จัดอบรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม
- นำเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสม่ำเสมอ

พระสงฆ์และฆราวาสร่วมกันกำหนดกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคง
โดยการทำกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นที่ 3 สรุป

3. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้ การปกป้อง คัมภีร์ และอารังรักษาพระพุทธศาสนา เป็นหน้าที่สำคัญของพุทธบริษัททุกคน

4. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 23 เรื่อง การปกป้อง คัมภีร์ รักษาพระพุทธศาสนา

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- ใบงานที่ 23 เรื่อง การปกป้อง คัมภีร์ รักษาพระพุทธศาสนา

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
------------	---------------	-------

ตรวจใบงาน	ใบงาน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนถนัด (ศาสนาพุทธ) และปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาที่ตนถนัด	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนถนัด (ศาสนาพุทธ) และไม่ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาที่ตนถนัด

มีจิตสาธารณะ	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม
--------------	--	---

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

- 1 หมายถึง ดี
- 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

- 0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน
- 1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 36

รายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส31102 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
เรื่อง การปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.4-6/5 สัมมนาและเสนอแนะแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ อันส่งผลถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติ และโลก

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเสนอแนวทางการปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธได้ (K)
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในปลูกจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในสังคมพุทธได้ (P)
3. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ (A)

4. สาระสำคัญ

การปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธควรเริ่มที่ตัวเราก่อน เพื่อเป็นแบบอย่างให้บุคคลอื่น
ปฏิบัติตาม

5. สารการเรียนรู้

การปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ

6. การบูรณาการกับเศรษฐกิจพอเพียง

ความมีเหตุผล

นักเรียนเห็นความจำเป็นในการปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ สามารถคิดวิเคราะห์ในการ
แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่า
ของจิตอาสาได้อย่างถูกต้อง

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา

8. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีจิตสาธารณะ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้ตัวแทนนักเรียนออกมาเล่าเกี่ยวกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เคยเข้าร่วมหน้าชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน โดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 - นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนากิจกรรมใด
 - เมื่อปฏิบัติแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเสนอแนวทางการปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ แล้ว

สรุปเป็นแผนภาพความคิด ดังตัวอย่าง

3. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ โดยครูใช้คำถาม ดังนี้

- กิจกรรมใดบ้างที่จะช่วยปลูกจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ (ตัวอย่างคำตอบ การเข้าค่ายคุณธรรม การสวดมนต์ไว้พระหน้าเสาธง การนั่งสมาธิก่อนเรียน)
- การจัดกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ ชัดเกล้าจิตใจของเยาวชนให้เป็นคนดี มีศีลธรรม)

ขั้นที่ 3 สรุป

4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้ การปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ ควรเริ่มที่ตัวเราเอง ที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม เชื่อในการทำความดี และการทำความชั่ว

5. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) เพื่อประเมินผลการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 14

10. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- PowerPoint พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
- แบบทดสอบหลังเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 14

2. แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุดของโรงเรียน
- แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

11. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม	คะแนนรวม 2-3 คะแนน ผ่านเกณฑ์
สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์	คะแนนรวม 1-2 คะแนน ผ่านเกณฑ์

บันทึกเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ สังเกต	1	0
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (ศาสนาพุทธ) และปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาที่ตนนับถือ	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ (ศาสนาพุทธ) และไม่ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาที่ตนนับถือ
มีจิตสาธารณะ	เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม	ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย / (เครื่องหมายถูก) ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมตามรายการสังเกต

ที่	ชื่อ-สกุล	รายการสังเกต				รวม 2	สรุป	
		1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์		2. ใฝ่เรียนรู้			ผ่าน	ไม่ผ่าน
		1	0	1	0			

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ผู้ประเมิน ☐ตนเอง ☐เพื่อน ☐ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการสังเกต	1	0
รักษา ศาสน์ กษัตริย์	ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของ ศาสนา	ไม่ศรัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักของ ศาสนา
ใฝ่เรียนรู้	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ	ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เอาใจใส่ ไม่มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรมกลุ่ม กำหนดไว้ดังนี้

1 หมายถึง ดี

0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์ผ่านการประเมิน

0 คะแนน คือ ไม่ผ่าน

1-2 คะแนน คือ ผ่าน